

# **Memòria de la intervenció arqueològica al carrer d'Horta, 46-46b / carrer del Vent, 1 de Barcelona (Can Mariner)**

## **VOLUM I**

Del 3 d'abril al 26 de maig de 2006

(035/06)

---

### **Promotor de l'obra:**

Acciona  
Infraestructuras



TEA, Difusió  
Cultural, S.L.



### **Direcció tècnica:**

Sara Marín Hernando

Barcelona, novembre de 2008



## **Índex**

### **VOLUM I**

|                                                     |                |
|-----------------------------------------------------|----------------|
| <b>1. Crèdits.....</b>                              | <b>pàg.3</b>   |
| <b>2. Presentació.....</b>                          | <b>pàg.4</b>   |
| <b>3. Localització.....</b>                         | <b>pàg.5</b>   |
| <b>4. Situació geogràfica.....</b>                  | <b>pàg.6</b>   |
| <b>5. Context històric.....</b>                     | <b>pàg.7</b>   |
| <b>6. Motius de la intervenció i objectius.....</b> | <b>pàg.12</b>  |
| <b>7. Metodologia de treball.....</b>               | <b>pàg.15</b>  |
| <b>8. Descripció de l'espai on s'intervé.....</b>   | <b>pàg.17</b>  |
| <b>9. Descripció dels treballs realitzats.....</b>  | <b>pàg.19</b>  |
| - Sector 100                                        |                |
| - Sector 400                                        |                |
| - Sector 500                                        |                |
| - Sector 600                                        |                |
| - Sector 700                                        |                |
| - Sector 800                                        |                |
| - Sector 900                                        |                |
| <b>11. Conclusions.....</b>                         | <b>pàg. 86</b> |

### **Bibliografia**

### **Annexos**

- Inventari de material
- Fitxa de material significatiu
- Documentació fotogràfica
- Documentació planimètrica

### **VOLUM II**

### **Annexos (continuació)**

- Fitxes d'UE



## 1. Crèdits

**Promotor de l'obra:** Ajuntament de Barcelona, a través de l'empresa Acciona Infraestructures S.A.

**Permís d'excavació:** Àrea de Coneixement i Recerca del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

**Projecte d'intervenció:** Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona. Servei d'Arqueologia.

**Empresa constructora:** Acciona Infraestructures S.A.

**Empresa:** TEA, Difusió Cultural S.L.

**Direcció tècnica:** Sara Marín Hernando

**Documentació fotogràfica:** Sara Marín Hernando

**Documentació planimètrica:** Sara Marín Hernando i Consuelo Forés López



## **2. Presentació**

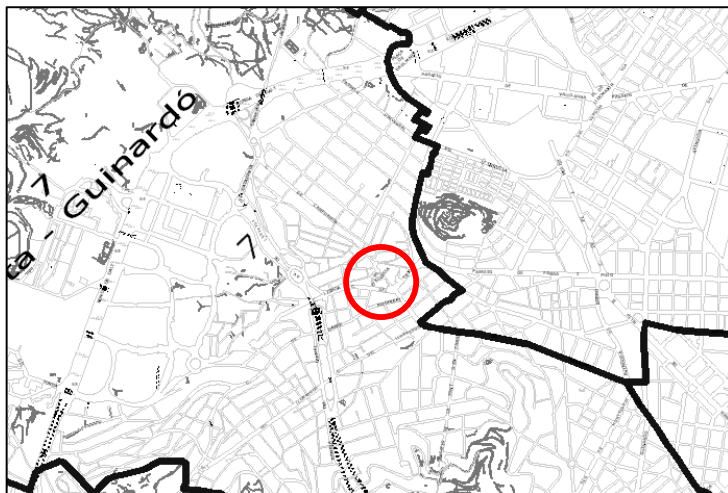
Els treballs arqueològics, descrits a la present memòria, s'han portat a terme a la masia de Can Mariner situada a la confluència dels carrers d'Horta i del Vent, al Districte d'Horta-Guinardó.

La intervenció arqueològica ha estat motivada per les obres que des del setembre de 2005 s'estan portant a terme a la masia de Can Mariner en motiu de la construcció de la futura biblioteca pública del barri d'Horta. Les obres preveuen l'aprofitament del subsòl del mas com a soterrani i la rehabilitació del conjunt de l'edifici.

Val a dir, que existeix una proposta inicial, redacta al juny de 2004 a petició dels Serveis Tècnics del Districte d'Horta, que contempla la realització de tres sondejos a l'interior de la masia i dues rases al jardí. Segons es desprèn de l'Informe de viabilitat constructiva del projecte de conversió en biblioteca de la masia de Can Mariner al carrer d'Horta 46-48 de Barcelona, redactat per Valeri Consultors Associats, s'havien realitzat diverses cales al subsòl de l'edifici, sense seguiment arqueològic, per la qual cosa era previst fer-ne de noves amb la finalitat de conèixer l'estratigrafia. Malgrat les previsions, les tasques de rehabilitació del mas van començar sense tenir present la intervenció arqueològica. Per aquest motiu, en el moment d'inici de l'excavació bona part del subsòl del soterrani estava ja rebaixat.

Finalment, les tasques arqueològiques varen tenir com a data d'inici el dia 3 d'Abril de 2006 i van finalitzar el dia 26 de Maig. Aquesta intervenció ha estat dirigida per l'arqueòloga Sara Marín Hernando i gestionada per l'empresa TEA Difusió Cultural S.L

### 3. Localització

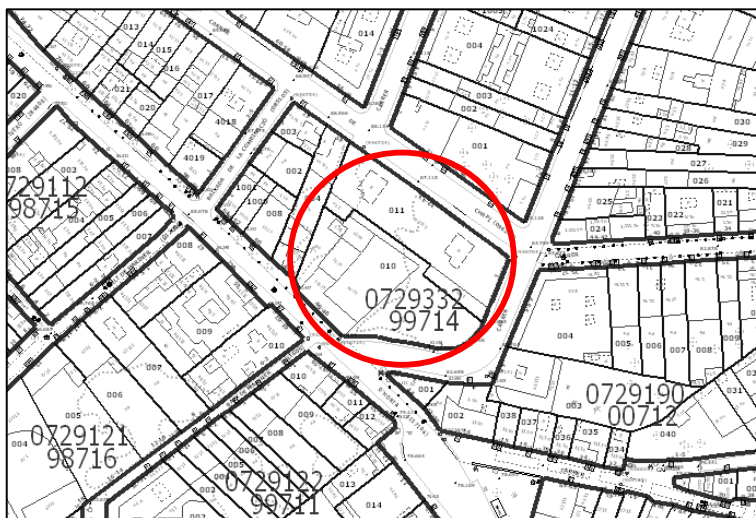


Ubicació de la masia de Can Mariner en el barri d'Horta

La intervenció arqueològica que ens ocupa s'ha desenvolupat al districte d'Horta-Guinardó de la ciutat de Barcelona, concretament a la masia anomenada Can Mariner situada al carrer d'Horta, 46-46b / carrer del Vent, 1.

La forma de l'illa on es troba l'immoble és força regular, tenint forma pentagonal. Aquesta queda delimitada, aproximadament, al nord pel carrer de Chapi, a l'oest pel carrer de la Combinació, al sud pel carrer d'Horta i del Vent i a l'est pel carrer del Vent.

La parcel·la que ocupa (nº 0729332-010) és de forma irregular i queda delimitada a sud i a est pels carrers d'Horta i del Vent que són els dos punts d'accés a la masia de Can Mariner.



Detall del parcel·lari



## **4. Situació geogràfica**

El jaciment de Can Mariner està situat dins del districte d'Horta-Guinardó, a la ciutat de Barcelona.

Geogràficament, Barcelona és un municipi situat en una plana que presenta uns 5 km d'amplada i té com a límits el mar, la serralada Litoral o de Marina i els deltes del Llobregat i del Besòs. El seu relleu físic pertany a tres unitats: la Serralada Litoral, el pla de Barcelona i els deltes del Llobregat i del Besòs.

La Serralada Litoral conforma una cadena contínua de formes arrodonides amb una altitud que oscil·la entre 300 i 500 metres i que en aquest punt rep el nom de serra de Collserola. Presenta com a característiques la seva constitució formada per un sòcol granític, molt descompost per l'acció natural i sobre el qual hi ha dipositada una cobertora d'esquists del Silurià inferior, en part metamòrfics, esquists ampelítics i calcaris del Silurà superior i del Devonianà, i esquists arenosos, gresos i conglomerats del Carbonífer.

Aquesta serralada presenta una falla d'orientació nordest-sudoest que la separa d'una sèrie de turons: el de Monterols, el del Puget, el de Can Muntaner, el de Falcó, el del Carmel, el de la Rovira, el de la Peira. Aquests turons tenen una composició litològica anàloga a la de la Serralada Litoral, tot i que s'hi troben materials del Triàsic inferior amb sectors on apareixen gresos roigs. Entre els serrats i la carena principal de la serralada s'obre el gran solc Horta-Bonanova, que fou la gran via antiga de comunicacions. En aquest solc terraplenat amb argiles, granit descompost i pedruscall de peu de muntanya destaca el llinar dels Penitents o Quatre Camins, que actua com a veritable partíó d'aigües entre les que van a la riera d'Horta i les que baixen per la riera de Vallcarca.



## 5. Context històric

El terreny on es situa la masia de Can Mariner, on s'ha portat a terme la intervenció arqueològica, sembla haver estat ocupat per l'home des de l'antiguitat fins als nostres dies. Per aquest motiu, creiem necessari assenyalar els punts més destacats de l'evolució històrica d'aquesta zona.

### El poblament preromà

El poblament de la zona d'Horta es remunta al Neolític, segons es desprén de les restes localitzades. Posteriorment, alguns dels turons d'Horta, com el de la Rovira, foren ocupats pels ibers de la Laietània que hi construïren diversos assentaments com el del Puig Aguilar.

### L'època romana

Al segle I a.C. els romans arribaren al Pla de Barcelona i fundaren de nova planta la colònia *Julia Augusta Faventia Paterna Barcino*. Aquesta es situà en un turó, conegut des d'època medieval com a *Mons Taber*. Al voltant d'aquest mont s'estenia el pla de Barcelona que en època romana conformava l'*ager* de la ciutat, ocupat per vil·les, establiments industrials, monuments i necròpolis.

Horta formaria part d'aquest *ager*. En aquesta zona s'han localitzat diferents vil·les romanes, d'entre les quals destaca la de Can Cortada. Les excavacions arqueològiques realitzades al terreny d'aquest mas a finals dels anys'80, arran de la remodelació urbanística de la zona, posaren al descobert diferents dependències lligades a la vil·la, així com 18 sitges, 3 dipòsits d'*opus signinum*, 6 enterraments i abundant material constructiu i ceràmic. Segons els estudis realitzats, la vil·la hauria tingut un hàbitat continuat entre els segles I i VI d.C.

Altres indrets d'Horta amb restes romanes són la torre dels Pardals on s'han localitzat uns banys romans associats probablement a una vil·la, o el carrer Dant, on el 1972 aparegueren unes ceràmiques ibèriques i romanes.



Tot i la crisi romana al segle III que provocà un canvi arreu, a la zona d'Horta es constata una certa continuïtat de les activitats d'explotació durant el període del Baix Imperi.

La documentació del període alt-medieval analitzada i la toponímia permeten afirmar que existeix una supervivència de la tradició romano-visigòtica a la zona d'Horta.

### **L'època medieval**

La primera referència a Horta és del 965, quan s'esmenta la vall d'Horta en una donació de terres a l'església de Sant Miquel de Barcelona. Des d'aleshores el topònim apareix en una sèrie de documents i la riera d'Horta sovint apareix com a límit de propietats. Entre les famílies poderoses que tingueren propietats importants al terme, relacionades amb la noblesa militar i l'Església, hi ha la dels Sunyer (fi del segle X i principi de l'XI) i la família Horta (grafiada en els documents Orta), que prengué ja el nom del lloc, que apareix des del 1034 i que tingué també possessions a Santa Eulàlia de Vilapicina.

Després de la devastació de Barcelona per part d'Almansor al 985 entre la població del Pla de Barcelona augmentà la sensació de perill de possibles ratzies dels sarraïns la qual cosa provocà el sorgiment de les primeres torres de defensa i de les sagreres parroquials. Quan la frontera es traslladà a l'altra banda del Llobregat i el pla de Barcelona es veié lliure de perill directe de les escomeses sarraïnes, es produïren els primers intents d'organització de la col·lectivitat al voltant de les parròquies. El districte d'Horta-Guinardó quedà repartit entre la parròquia de Sant Andreu de Palomar i de Sant Genís dels Agudells, a aquesta darrera pertanyia la zona de Can Mariner.

Duran la segona meitat del segle XI i el XII, arran del clima d'inestabilitat polític-social que es vivia al pla de Barcelona, en un moment en que els guanys extrets del conreu de la vinya i dels altres productes devien ser considerables,



aparegueren una gran quantitat de masos fortificats a Horta, en alguns casos construïts sobre antigues viles romanes. Sembla ser que aquest seria l'origen de Can Mariner.

Abans de rebre el nom de can Mariner, amb el qual es coneix actualment la masia, va anomenar-se com els seus predecessors Ferrer. Segons afirma Díez Quijano *"el 3 de les Calendas del mes d'octubre de 1200 el noble Pere d'Horta, fill de Bernat d'Horta i sa muller Nerengària; i Ermesendis, muller de Berenguer d'Horta i sa filla Dulcia, lloaren, concediren i donaren a Bernat Ferrer, fill del quoddam Pere Ferrer, i a sa muller Guillermina, i a tots els seus successors, el mas de Fabrica, que després va dir-se Ferrer i avui Mariner, amb l'obligació d'habitar-lo, cultivar les seves terres a estil de bon pagès i cada any fer entrega a l'església de Sant Joan de la quarta part de la collita de blat i la meitat del fruit de tots els arbres que hi plantessin."*<sup>1</sup>

A les concòrdies que es van establir entre 1218 i 1280 entre el rector de Sant Genís dels Agudells i el de Sant Joan, en les que, el darrer exigia cobrar delmes i primícies de diferents masos entre els quals es troba el *manso de Bernardi Ferrari*, mas Ferrer.

### **L'època moderna**

Per la documentació trobada sembla que can Mariner data de la darrereria del segle XV o inici del XVI, i no abans. Parlem de l'edifici, ja que la finca és molt més anitga, car era del Ferrer de la casa d'Horta.

Els Ferrer, com els Horta, perderen relativament aviat les seves possessions a favor de l'església i d'altres famílies poderoses com els Mariner. Els Ferrer de la casa d'Horta, passaren les seves finques a Anton Ventura Ferrer, Guimara d'Stalrich (de la torre de Can Sabastida) i d'aquesta als Mariner.

---

<sup>1</sup> Díez i QUIJANO, D. *Les masies d'Horta*, Història d'Horta 3, Ed. El Tinter, Barcelona, 2003.



L'any 1508 Anton Ventura, veí de Sant Andreu de Palomar, però nat a Sant Genís dels Agudells, féu donació a Pere Mariner, de la parròquia de Sant Genís, del mas anomenat antigament mas Ventura, situat al lloc anomenat Porta Blanca, amb totes les seves terres, honors i possessions que dit Andreu Ventura, àlies Ferrer, tenia a Sant Genís dels Agudells i a Sant Andreu del Palomar.

Una anys després, al 1534, Guimara d'Stalrich, senyora de la torre de Sabastida, del terme d'Horta, firma precari a Pere Mariner, del mas anomenat Ventura i d'una peça de terra en la qual és edificat aquest mas, a cens de 33 lliures, un parell de pollastres, tres jornals de caçar i un jornal de tragar pagadors pel dit mas i per les peces alevades, que són les següents:

- Primera peça, on està edificat el mas Ventura, que confronta, mitjançant un torrent, amb una peça d'Esperança Llordella, hereva de Bartomeus Torones; a migdia, part amb honor de la peça de Mariner que està en senyoria del benefici de Sant Sever, que és a sis mujades.
- Segona peça situada a la parròquia de Sant Andreu de Palomar, prop del torrent que es diu de Manegahoment.
- Tercera peça, situada al peu del Puig de la Popia (?) al terme de Sant Andreu del Palomar.

El 1537 Francesc Mariner, fill i hereu de Jaume Mariner, confessa a favor de Guimara, senyora de casa Sabastida, que tenia en domini seu un mas anomenat Ventura, amb la terra en la qual està edificat el mas i les terres contigües al mas que contenen juntes 6 mujades, parròquia de Sant Genís d'Horta.

Els Mariner arriben a Horta de Sant Genís dels Agudells amb la intenció d'engrandir les seves possessions. Segons la documentació, aquesta família tenia moltes propietats arrendades al llarg dels segles XVII, XVIII i XIX en els termes d'Horta, Sant Andreu del Palomar i Sant Martí de Provençals.



### **L'època contemporània**

L'últim descendent dels Mariner, Hermenegil Mariner i Cuyàs de Bosch, parcel·là la finca en petits solars edificables, amb la condició que les cases fossin més baixes que la masia.

Aquest morí l'any 1874 sense hereu, ja que tots els seus fills barons moriren abans que ell. Per tant la masia va passar a les seves filles, fins que aquestes la vengueren l'any 1940 als darrers propietaris, els senyors Blanchart. La darrera filla dels Mariner, Montserrat Mariner i Lazzoli, morí l'any 1981, als 99 anys.

## 6. Motius de la intervenció i objectius

La present intervenció arqueològica esta motivada per les obres realitzades a la masia coneguda com a Can Mariner on està prevista la construcció de la nova biblioteca pública del barri d'Horta. Les obres realitzades a la masia preveuen la reforma i adaptació de la masia per adequar-la a la nova instal·lació, així com l'excavació de gran part del soterrani de la finca.

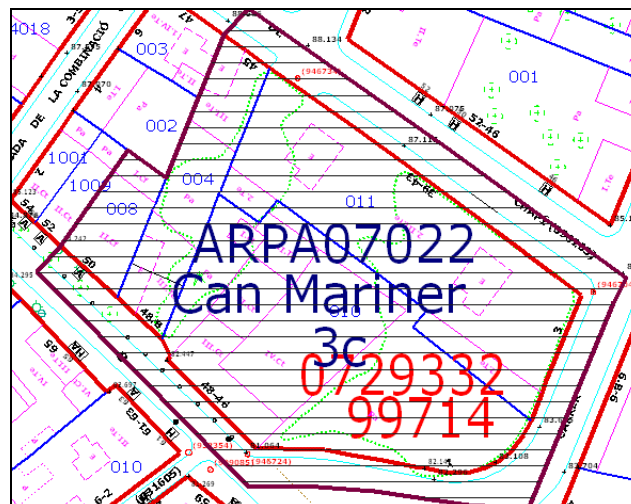


Imatge de la masia de Can Mariner un cop restaurada i convertida en biblioteca

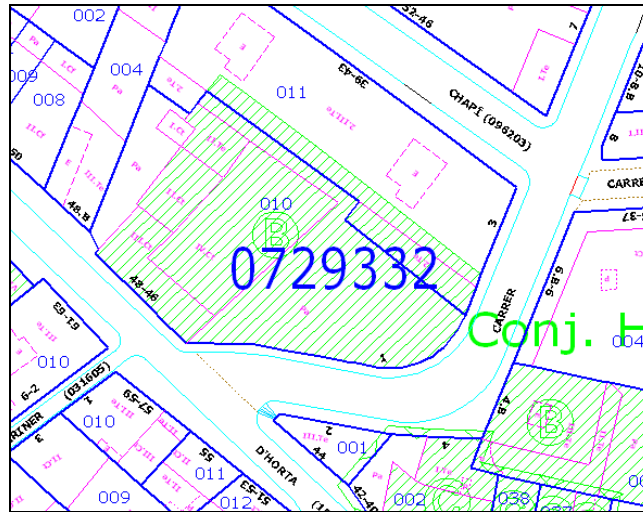
Donat l'interès de l'indret, inclòs en una Zona d'Interès Arqueològic i d'alt valor històric, estan més que fonamentades les previsions sobre la necessitat d'intervenir arqueològicament a partir d'un seguiment, d'acord amb la normativa municipal i general en matèria patrimonial. La recerca preventiva que s'està portant a terme a Can Mariner té com a objectiu la localització i documentació de les possibles restes patrimonials que es puguin veure afectades per l'actuació urbanística, tal i com marca la Llei 9/1993 del patrimoni cultural català i el Decret 78/2002 del Reglament de Protecció del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic.

A gran trets es pot apuntar que la zona d'actuació té un alt interès històric i arqueològic ja que:

- Can Mariner està declarada al Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Històric-Artístic de la ciutat de Barcelona. Categoria B, cap. III (fitxa núm. 375 del Catàleg)
- A la zona d'Horta han estat localitzades diferents viles romanes com la recent descoberta a can Cortada o les de Romaned, Campo Bono, Campo Malo, la Tonna, Silvianum i Montedellus
- Les notícies documentals del mas més antigues que es conserven daten de l'any 1200, bé que l'edifici actual no es correspon amb aquesta datació. Inicialment conegut amb el nom de “mas de Fàbrica”, posteriorment va dir-se “Ferrer” i, més endavant, “Mariner”. Aquests canvis de nom responen a canvis en la propietat del mas
- L'actual mas podria haver-se edificat al segle XVII, bé que alguns elements de l'edifici podrien correspondre als segles XV i XVI
- El 1950 es documenta una nova reforma de l'edifici, tot i que no sembla que afectés a l'estructura principal



Àrea de Protecció Arqueològica 07022 – Can Mariner



Catàleg del Patrimoni Arquitectònic de Barcelona. Conjunt Horta Eivissa.

L'objectiu de la intervenció ha estat el seguiment dels treballs de rebaix de terra portats a terme al soterrani de la masia de Can Mariner i l'excavació arqueològica i documentació de les restes aparegudes.



## 7. Metodologia de treball

La intervenció s'ha realitzat seguint la seqüència estratigràfica real, aplicant el mètode de registre estratigràfic ideat per Harris i Carandini, que permet la identificació i ordenació seqüencial de totes les accions que han intervingut en la formació del jaciment arqueològic documentades durant el procés d'excavació, tant si són d'origen antròpic, biològic i/o geològic.

Aquest mètode permet registrar tant les accions que poden identificar-se a través de les seves restes materials (elements i estrats) com aquelles que no es tradueixen en evidències físiques (interestrats). Cadascuna de les accions documentades s'ha identificat com una unitat estratigràfica, a la qual s'ha assignat un número d' UE, registrant la informació referent a la mateixa en una fitxa d'unitat estratigràfica (segons el model proporcionat pel Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat). Aquesta fitxa recull el número d'UE, la descripció, la interpretació i la posició física respecte d'altres UE.

La numeració de les unitats estratigràfiques s'ha efectuat mitjançant les centenes. Totes les unitats estratigràfiques es troben registrades igualment en planta, secció i alçat (quan és possible), a l'igual que en fotografia format digital. Les fotografies estan realitzades amb jalons, pissarra (on s'indica el nom del jaciment, el codi d'intervenció i el número de sector i d'UE) i indicació del nord real.

Respecte la documentació planimètrica, cal assenyalar que s'han realitzat plantes generals de situació de la zona d'intervenció a escala 1:200, 1: 100 i 1:50 i plantes i seccions de la cala a escala 1:20.

Els plànols de situació estan extrets del Punt d'Informació Cartogràfica de Barcelona i la planimetria base correspon a la proporcionada per Acciona Infraestructures S.A., executors de l'obra.



El treball de camp ha comptat amb el suport d'un equip de treball de fins a 6 persones, segons les necessitats del moment, entre auxiliars d'arqueologia i arqueòlegs que han fet el rebaix dels diferents nivells arqueològics i han participat en la documentació de les restes i el seguiment de les màquines retroexcavadores, així com la col·laboració d'alguns peons de l'obra que han portat a terme el desmuntatge d'algunes de les estructures i altres tasques.



## 8. Descripció de l'espai on s'intervé

La masia de Can Mariner, on s'ha portat a terme la intervenció arqueològica, ha patit moltes modificacions estructurals al llarg de la seva història. Fins a l'inici de les obres comptava amb dues plantes, unes golfes i un soterrani parcialment excavat al subsòl, amb dos jardins, un a la part davantera i l'altre a la del darrera.

Les obres de rehabilitació i adequació de l'edifici per tal de portar a terme la construcció de la biblioteca han suposat l'enderroc de gran part de les seves parets conservant les dues façanes (la que dona al carrer d'Horta i la del jardí que mira cap al carrer del Vent) i part de les parets interiors, així com alguna de les voltes i altres elements, com la llar de foc del primer pis, que s'ha determinat que tenen un cert valor arquitectònic o artístic. L'estructura conservada de la masia ha estat suportada durant el transcurs de l'obra per una estructura metàl·lica provisional composta de llàceres i riostres suportades per micropilots que penetren en l'estrat geològic.

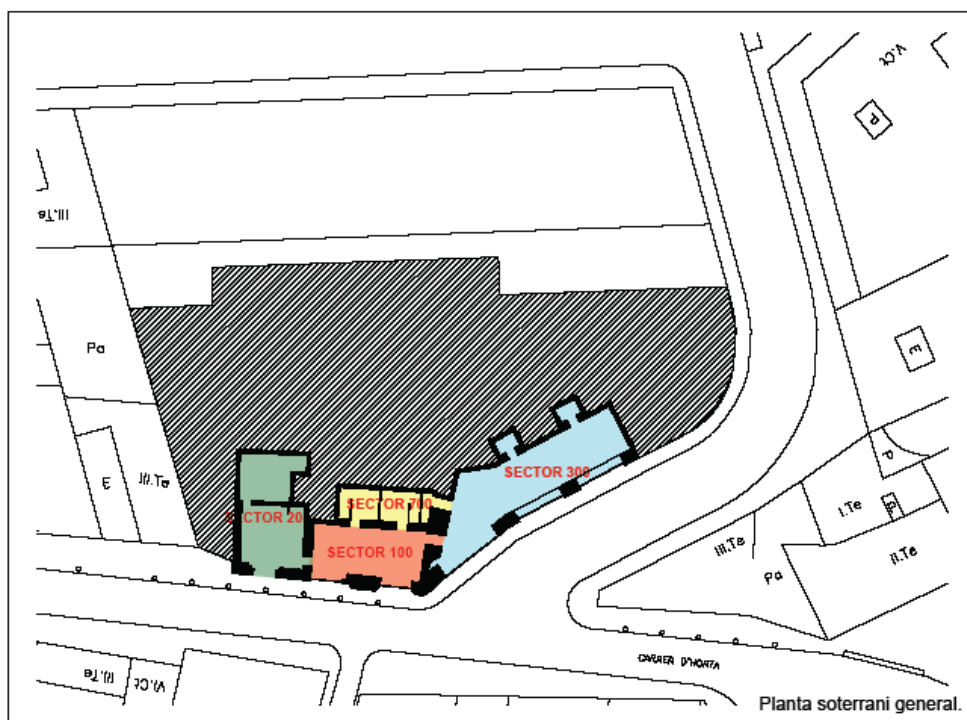
Les necessitats de l'obra suposen l'excavació del subsòl de gran part de l'edifici i el rebaix de terra en diferents punts per tal de poder ampliar el soterrani. Com hem dit, la finca ja comptava amb un soterrani parcial, ja que el desnivell del sòl, motivat principalment per la urbanització de l'entorn, fa que la planta soterrani estigui a nivell de carrer pel costat de la façana del carrer d'Horta, mentre que l'accés a la masia és a peu pla pel costat del carrer del Vent.

El fet de trobar-nos amb parts on el soterrani ja estava rebaixat i d'altres que no condiciona la divisió sectorial del jaciment. Per tal de determinar els sectors de treball ens hem basat en les parets existents que en un primer moment eren un límit clar entre un espai i un altre, tot i que algunes d'aquestes parets han estat enderrocades en una fase posterior. La nomenclatura de cadascun dels sectors ha estat donada per l'ordre cronològic d'excavació dels mateixos, així, vàrem

començar a intervenir al sector 100 i en el sector 900 es varen iniciar els treballs més tard que en la resta. Per lo tant comptem amb 9 sectors.



Planta baixa general. Indicació de sectors



Planta soterrani general. Indicació de sectors

## **9. Descripció dels treballs realitzats**

### **SECTOR 100**

Considerem com a sector 100 l'espai delimitat per les parets on es trobava un dels soterranis de la masia de Can Mariner.

La intervenció arqueològica en el sector 100 s'inicia el dia 03/04/06 amb l'enderroc de la paret que limita aquest sector amb el 300, deixant una obertura suficient per permetre l'entrada i sortida de la retroexcavadora.

Dins del sector localitzem les següents estructures:

#### **Estructures localitzades:**

##### **UE 103**

Canalització de maó massís que, segons sembla, recolliria les aigües pluvials procedents de la teulada i que estaria relacionada amb un baixant de PVC que es troba a la cantonada nord del sector, a l'interior de la paret. Aquesta dataria de finals del XIX –mitjans del XX.

La canalització travessa el sector en sentit NW-SE, aproximadament, i s'adossa al desguàs corresponent a la UE 109. Ambdues canalitzacions s'uneixen i es converteixen en una de sola ja dins del sector 700 (UE 765).

La UE 103 es troba afectada per 2 micropilots (UE 116 i UE 117) que penetren uns 9 m en el terreny geològic. Com a conseqüència de la instal·lació d'aquests micropilots, va pujar a la superfície la terra de l'interior i es va distribuir per les canalitzacions (UE 103 i UE 109), omplint-les amb una terra provinent de l'interior de color marró fort, molt solta i sense cap resta de material d'origen antròpic (UE 108).

Està construïda amb maó massís de 28 x 28 x 5 cms a la part superior i maons de 13 x 13 x 4 cms als laterals, tots ells lligats amb ciment ràpid. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rasa (UE 104) en el nivell geològic (UE 102) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color grisós, barrejada amb pedra petita i trossos d'estuc (UE 105).



Fotografia de la UE 103

## UE 109

Canalització de maó massís que, segons sembla, recolliria les aigües pluvials procedents de la teulada. Aquesta dataria de finals del XIX –mitjans del XX.



La canalització travessa el sector en sentit SE-NW, aproximadament, arriba al sector 300 per sota del nivell necessari per l'obra, per lo que no ha estat localitzada en aquest espai. Aquesta s'adossa al desguàs corresponent a la UE 103. Ambdues canalitzacions s'uneixen i es converteixen en una de sola ja dins del sector 700 (UE 765).

Fotografia de la UE 109

La UE 103 es troba afectada per 2 micropilots (UE 106 i UE 115) que penetren uns 9 m en el terreny geològic. Com a conseqüència de la instal·lació d'aquests micropilots, que es fa expulsant aire a gran velocitat i això suposa que pugi a la

superfície la terra de l'interior, es va distribuir per les canalitzacions (UE 103 i UE 109), omplint-les, una terra provinent de l'interior de color marró fort, molt solta i sense cap resta de material d'origen antròpic (UE 108).

Està construïda amb maó massís de 28 x 14 x 4 cms lligats amb ciment ràpid. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rassa (UE 110) en el nivell geològic (UE 102) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color grisós, barrejada amb pedra petita i trossos d'estuc (UE 111).

### UE 113

Dipòsit de maó massís que es troba per sota del nivell d'ús del l'estança corresponent al sector 100. Segons les seves característiques constructives i el material localitzat el dataríem de finals del XIX - mitjans del XX.

Es tracta d'una estructura de planta rectangular, coberta per una volta. Està construïda amb maó massís de 28 x 14 cms lligat amb morter de cal, amb un revestiment que cobreix les seves parets. A la seva base s'observa una obertura de 40 x 30, aproximadament, que s'introdueix en el terra.



Fotografia de la UE 113

El dipòsit es trobava farcit amb terra força solta de color marró molt fosc, amb restes de ceràmica d'època contemporània, ossos, vidres, fragments de cal, petxines i pedres de diferents mides (UE114) que permeten establir una cronologia inserida dins de l'època contemporània.

En el moment de localització de l'estructura aquesta es trobava parcialment arrasada, conservant la base i la paret sud en peu i les altres tres arrasades en

gran part. De la volta que el cobria només es conserva una petita part adossada a la paret SW.

## SECTOR 400

Considerem com a sector 400 l'espai delimitat per les parets on, temps enrere es trobava el pati de darrera de la masia de Can Mariner.

En el moment d'inici de la intervenció arqueològica ja s'havia avançat molt en el rebaix de terres dins del context de l'obra, assolint el nivell geològic en gran part del sector. Únicament, a la zona nord ens trobàvem a una cota on podrien aparèixer estructures. El dia 11/04/06 comença l'excavació d'aquesta zona.

### Estructures localitzades:

#### UE 402

Fonamentació d'una paret, actualment inexistent, que fou arrasada abans de l'inici de l'obra. Segons les seves característiques dataríem aquesta estructura del segle XIX, considerant que aquesta seria la continuació de la fonamentació de la paret que separa el sector 500 i el 600 (UE 509) i per lo tant, serien contemporànies.

Es tracta d'un mur de pedra lligada amb morter de cal amb aportació de ciment, de 1,80 x 50 cms. Per la seva cara nord, ja dins dels límits del sector 600, la paret es troba arrebossada i amb empremtes corresponents a un antic dipòsit (UE 646). Per aquesta banda se li adossa una claveguera (UE 645) i un baixant que hi comunica (UE 649).



Fotografia de la UE 402

El mur es troba arrasat en el moment de la seva localització, conservant-se diverses fileres del mateix.

## SECTOR 500

Considerem com a sector 500 l'espai delimitat per les parets on, temps enrere es trobava la sala d'estar, la cuina, l'habitació de cosir i el rebost de la masia de Can Mariner. Segons es pot apreciar a la inscripció de la porta i a la mateixa façana del carrer del Vent, aquest espai correspon a un afegit que es fa a la masia al segle XIX.

La intervenció en aquest sector s'inicia el dia 06/04/06 amb la realització de quatre cales envoltant els micropilots (UE 503, UE 510, UE 511, UE 512, UE 513, UE 514) per tal de riostrar-los. Més endavant, es segueix el mateix procés amb la resta de micropilots extraient la terra de sota de la paret que separa el sector 900 del 500 i entrant en aquest darrer uns 80 cm. Posteriorment, es porta a terme la localització i excavació de les estructures del sector sense que això impliqui el rebaix de les terres, les quals no han de ser excavades dins del context de l'obra.

### Estructures localitzades:

#### UE 504

Dipòsit de maó massís que es troba per sota del nivell d'ús de l'estança. Segons les seves característiques el dataríem de mitjans del XIX - mitjans del XX.



Fotografia de la UE 504

Es tracta d'una estructura de planta rectangular, coberta per una volta. Està construïda amb maó massís de 30 x 15 x 5 cm lligat amb morter de calç amb un arrebossat que cobreix les seves parets. Comunica amb un baixant que es troba a la paret sud.

En el moment de localització de l'estructura la volta es troba parcialment arrasada, la resta del dipòsit està ben conservada. El dipòsit es troba farcit amb terra força solta de color marró molt fosc barrejada amb runa (UE 505).

### **UE 507**

Canalització de maó massís que dataria de finals del XIX –mitjans del XX.

La canalització travessa el sector en sentit N-S, aproximadament, i enllaça amb una canalització de les mateixes característiques (UE 645), tot i que la connexió entre ambdues es troba arrasada.

La UE 507 es troba afectada per 2 micropilots (UE 512 i UE 513) i alhora talla l'estructura circular (UE 522).

En el moment de la seva localització la canalització es troba força arrasada al NE del sector, mentre que es conserva sencera a la resta del sector.

Està construïda amb maó massís de 29 x 14 x 4 cms a la part superior i dues fileres de maons superposades als laterals tots ells lligats amb ciment ràpid. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rassa (UE 524) en el nivell geològic (UE 502) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color grisós, barrejada amb pedra petita i trossos d'estuc (UE 525).

### **UE 508**

Sitja d'època alt-imperial amortitzada en època alt-medieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 502). Té un diàmetre de 2 m, aproximadament, i una profunditat de 0,46 m.

La sitja s'estenia per sota de la paret que separa el sector 500 i el 600 i, en aquest darrer se'n conserva un petit fragment (UE 616).



Fotografia de la UE 508

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 506). En del farciment apareixen fragments de ceràmica de cuina de cronologia indeterminada, d'àmfores, teules, maons i fragments d'*opus signinum*. A part localitzem fragments de ceràmica del segle XIX a la part més propera a la paret, el que ens fa pensar que en el moment de construcció d'aquesta es va utilitzar com a farciment de la rassa terra amb restes de ceràmica corresponents a l'època que varen afectar la sitja.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges jaciment foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades.

## UE 515

Sitja d'època alt-imperial amortitzada entre el segle II i III d.C.

La UE 515 correspon a la part de la sitja que resta dins de l'àmbit del sector 500, relacionant-se amb la UE 921 que seria la part restant, dins del sector 900. Per lo tant assimilem les dues unitats estratigràfiques, ja que fan referència a una mateixa estructura.

La sitja està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 502). Té un diàmetre aproximat de 2,67 m i una profunditat conservada de 1,08 m., amb un fons còncav.

El farciment de la sitja presenta estratigrafia:



Fotografia de la UE 515

- UE 516=922: estrat de terra de color marró fosc ataronjat força compacta barrejada amb pedres, carbons i restes de material antròpic. Entre el material localitzem ceràmica d'època romana (*sigillata* sudgàlica, ceràmica de cuina i fragments d'àmfora) i fragments de vidre, ferro, maons i teules.
- UE 517=935: estrat amb una major acumulació de carbons on apareixen nombrosos restos d'*opus signinum* i estucs.
- UE 518=942: estrat de terra argilosa de color vermellós.
- UE 521=950: capa de cal que cobreix les parets de la sitja i acumulació d'aquesta en el fons de la sitja.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del jaciment foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades.

Aquesta estructura està afectada per quatre micropilots, dos dins del límit del sector 500 (UE 530 i UE 531) i dos dins del 900 (UE 925 i UE 926). Alhora està tallada per una negativa feta dins del context de l'obra abans de la intervenció arqueològica, farcida amb morter (UE 933).

### UE 519

Escala que estava per sota del nivell d'ús i que s'estén des del sector 900 (UE 927) arribant al sector 500 on hi havia un sortidor d'aigua provinent de la cisterna (UE 520). Aquesta estructura dataria de mitjans del XIX-principis del XX.

Les parets d'aquesta estan construïdes amb maó massís. No es pot precisar res més ja que en moments anteriors a la intervenció arqueològica i dins del context de l'obra, aquesta estructura fou omplerta amb morter.



Fotografia de la UE 519

### UE 520

Cisterna que es trobava per sota del nivell d'ús del sector 500. En una de les parets hi havia un sortidor d'aigua al qual s'accedia des d'unes escales (UE 519). Aquesta estructura dataria de mitjans del XIX-principis del XX.



Es tracta d'una estructura rectangular feta amb maó massís units amb morter de cal i revestida amb rajoles. Localitzem la cisterna reomplerta amb runa (UE 526)

Fotografia de la UE 520

### UE 522

Pou amortitzat entre els segles II i VI d.C.

Es tracta d'una negativa excavada en el sauló (UE 502) de 1,24 m de diàmetre, aproximadament, amb forma cilíndrica, del qual en desconeixem la profunditat, ja que dins del context de l'obra no ha estat necessària la seva localització total.



Fotografia de la UE 522

El farciment del pou és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 523). En del farciment apareixen fragments de ceràmica d'època alt-imperial, la majoria corresponents a ceràmica de cuina, així com fragments de maons i teules.

Aquesta estructura està tallada per la part oest per la canalització corresponent a la UE 507 i la seva rasa.

## **SECTOR 600**

Es tracta d'un sector estret i allargat situat a la part del darrera de la masia de Can Mariner, prenent com a referència la façana del carrer d'Horta. Aquest limita amb els jardins de les finques veïnes.

En el darrer moment de funcionament de la masia aquest espai era un pati, de majors dimensions, d'aquesta que comunicaria els dos jardins de la finca.

A la zona nord del sector existia un espai cobert la funcionalitat del qual desconeixem. D'aquest es conserven fotografies on es pot contemplar una porta d'accés, la paret i la taulada del mateix.

En el moment d'inici de les tasques arqueològiques ens trobem davant d'un espai força contaminat per les restes de l'obra que es va fer a l'edifici annex, amb gran acumulació de runa, formigó i altres restes molt compactades pel pas constant de la màquina durant un llarg període de temps.

La intervenció arqueològica en aquest sector s'inicia el dia 08/04/06 i finalitza el dia 17/05/06.

### **Estructures localitzades:**

#### **UE 604**

Canalització de maó massís que comunica amb un baixant del qual només en conservem un petit fragment a la part central de la claveguera. Datem aquesta de finals del XIX –mitjans del XX.

La canalització travessa el sector en sentit W-E, aproximadament, i s'adossa al desguàs corresponent a la UE 620 que es troba molt arrasat en el moment de la intervenció com a conseqüència de les obres realitzades a la finca annexa. Està construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cms lligat amb ciment ràpid. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rassa (UE 605) en el nivell

geològic (UE 602) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color marró clar barrejada amb pedra petita (UE 606).

La UE 604 talla diverses sitges del sector (UE 609, UE 614, UE 618, UE 636 i UE 640) i el pou mort corresponent a la UE 613. La canalització sembla que continuava adossada al paviment de maons (UE 625), però només se'n conserven escassos fragments en aquest espai.



Fotografia de la UE 604

## UE 607

Sitja d'època altimperial, amortitzada en època altmedieval.



Fotografia de la UE 607

Aquesta estructura està excavada a l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). Té un diàmetre més gran que la resta de sitges localitzades en aquest sector i en el conjunt del jaciment. No localitzem la totalitat del seu diàmetre a

una cota superior ja que aquesta està tallada per la canalització corresponent a la UE 807, per la paret que separa el sector 600 del 500 (UE 629) i per la paret que limita amb els jardins de la finca veïna (UE 626).

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 608). En del farciment apareixen fragments de ceràmica datats d'època altimperial.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del jaciment foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601).

## UE 609

Sitja d'època altimperial, amortitzada en època altmedieval

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). Té un diàmetre aproximat de 1,40 m i una profunditat de 1,12 m., amb un fons pla. No localitzem la totalitat de l'estructura ja que aquesta està tallada per la paret que limita amb els



Fotografia de la UE 609

jardins de la finca veïna (UE 626) i, per tant, continua fora dels límits de l'actual propietat de la masia.

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 610). En del farciment no apareix cap mena de material que ens permeti establir una cronologia, però considerem vàlida la cronologia general establerta per a les estructures de característiques similars, construcció en època altimperial i amortització en època altmedieval. En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània

possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601). Per altra banda, la UE 609 resta tallada per una canalització de maó massís que s'estén en direcció W-E (UE 604).

### UE 613

Pou mort que dataríem de finals del segle XIX – principis del XX.



Es tracta d'una armadura de ferro en espiral recoberta de ciment de forma circular amb 58 cm de diàmetre i uns 60 cm, aproximats, de profunditat, tenint aquesta un fons del mateix material.

Fotografia de la UE 613 tallada per la UE 604

Aquesta estructura es troba tallada per la canalització corresponent a la UE 604 i, al seu torn, s'introdueix dins de la sitja UE 614.

### UE 614

Sitja d'època altimperial amortitzada en època altmedieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). Té un diàmetre aproximat de 1,20 m i una profunditat de 1,12 m, amb un fons pla.



Fotografia de la UE 614

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 615). En del farciment trobem nombrosos fragments d'*opus signinum* i teules.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601). Per altra banda, a l'interior de la sitja corresponent a la UE 614 hi localitzem una estructura circular (UE 613) que alhora resta tallada per una canalització de maó massís (UE 604) que talla també la sitja.

#### **UE 616**

Sitja d'època altimperial amortitzada en època altmedieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). Sembla que tindria un diàmetre de 75 cm i una profunditat de 28 cm, aproximadament, amb un fons còncav. No localitzem la totalitat de l'estructura ja que aquesta està tallada per la paret que limita amb el sector 500 (UE 629) i, per tant, continua fora dels límits del sector identificant-se amb la UE 508 considerant aquestes dues unitats estratigràfiques com la mateixa estructura.

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 617). En del farciment no apareix cap mena de material que ens permeti establir una cronologia concreta, però la podem datar per comparació amb la resta d'estructures similars localitzades.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània

possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601).

### UE 618

Sitja d'època altimperial amortitzada en època altmedieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). Té un diàmetre aproximat de 1,74 m i una profunditat de 1,24 m, amb un fons pla. No localitzem la totalitat de l'estructura ja que aquesta està tallada per la paret que limita amb els jardins de la finca veïna (UE 626) i, per tant, continua fora dels límits de l'actual propietat de la masia.

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 619). En el farciment trobem fragments d'*opus signinum*, teules i ceràmica de cuina.



Fotografia de la UE 618

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601). Per altra banda, la sitja corresponent a la UE 618 resta tallada per una canalització de maó massís (UE 604) que travessa el sector en sentit W-E.

## UE 620

Canalització de maó massís. Aquesta dataria de finals del XIX –mitjans del XX.



Fotografia de la UE 620

La canalització s'entrega al desguàs corresponent a la UE 604. Aquesta es troba molt arrasada en el moment de la intervenció com a conseqüència de les obres realitzades a la finca annexa. Està construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cms lligat amb ciment.

Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rasa (UE 621) en el nivell geològic (UE 602) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color marró clar barrejada amb pedra petita (UE 622).

## UE 623

Fonamentació d'una paret i part d'aquesta. La continuació d'aquesta paret, actualment inexistent, fou arrasada dins del context de l'obra, abans d'iniciar la intervenció arqueològica i de la qual se'n conserven diverses fileres. Segons les seves característiques dataríem aquesta estructura del segle XIX.



Fotografia de la UE 623 i estructures limítrofs

Es tracta d'un mur de pedra lligada amb morter de calç amb aportació de ciment, de 1,90 x 0,45 m.

Un petit arc de descàrrega (UE 633) de maó massís s'insereix en el mur. Alhora se li adossa una escala (UE 632) que dóna accés, per mitjà d'una porta, a l'espai corresponent amb el sector 500. Per altra banda, el mur es troba tallat per les escales que comunicaven el pati amb l'àmbit que ocupava aquest espai i que avui en dia no es troba (UE 624).

### UE 624

Escales que comunicaven el pati o zona de jardí de Can Mariner amb un espai edificat desaparegut en el moment de la intervenció arqueològica. Segons les seves característiques i tenint en compte que funcionaria amb el mur de fonamentació (UE 623), dataríem aquesta estructura del segle XIX.

Es tracta de dos esglaons arrasats i tallats per la paret que separa el sector 600 dels jardins de la finca veïna, fora dels límits de Can Mariner. Aquests estan revestits amb rajola de color granatós.



Fotografia de la UE 624 i estructures limitrofs

### UE 625

Paviment datat del segle XIX-mitjans del XX.



Es tracta d'un paviment de maó massís de 30 x 15 x 5 unit amb morter que s'estén paral·lel a la paret de la masia que serveix de límit entre el sector 500 i 600.

Fotografia de la UE 625

No trobem la totalitat d'aquesta estructura, en el moment d'inici de la intervenció arqueològica aquest ja es troba parcialment arrasat per la seva part est. A part, l'acció de diferents micropilots en el context de l'obra varen rebentar-lo en gran part.

Aquesta estructura s'adossa a la fonamentació de la paret (UE 623), alhora que se li adossa la canalització corresponent a la UE 604. Per altra banda, el paviment de maons cobreix un paviment anterior de lloses (UE 635).

### UE 630

Canalització de maó massís que dataria del segle XX.

La canalització es troba molt arrasada en el moment de la intervenció com a conseqüència de les obres. Possiblement sigui aquesta la part final de la canalització relacionada amb la UE 604, però l'absència del tram intermig fa que no ho puguem afirmar.

Està construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cm lligat amb ciment ràpid.



Fotografia de la UE 630

### UE 632



Escales que baixen fins a una porta que dóna accés a la cuina de Can Mariner situada a l'espai corresponent amb el sector 500. Per les seves característiques datem aquesta estructura del segle XX.

Fotografia de la UE 632

Es tracta de quatre esglaons de totxana units amb ciment i una paret del mateix material que la limiten.

### UE 633

Arc de descàrrega que d'incerta a la paret corresponent a la UE 623 i serviria de suport a una obertura en aquesta paret. Cronològicament aquesta estructura seria contemporània a la UE 623, per lo tant del segle XIX.

Es tracta d'un petit arc de descàrrega de maó massís lligat amb morter de calç per sota del qual hi queda un espai buit, un possible armariet.



Fotografia de la UE 633

### UE 635

Paviment de lloses que dataríem del segle XIX.

Es tracta d'un paviment de lloses de pedra de formes irregulars lligades amb morter de calç. Aquest s'estén paral·lel a la paret de la masia que serveix de límit entre el sector 500 i 600. Aquesta paret conserva part del revestiment que sembla que seria contemporani a aquest paviment.



Fotografia de la UE 635

No trobem la totalitat d'aquesta estructura, en el moment d'inici de la intervenció arqueològica aquest ja es troba parcialment arrasat per la seva part

est i nord. A part, l'acció de diferents micropilots en el context de l'obra varen rebentar-lo en part.

El paviment de lloses es troba per sota del paviment de maons (UE 625). Per altra banda, l'estructura s'adossa a la fonamentació de la paret (UE 623).

### UE 636

Sitja d'època altimperial amortitzada en època almedieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). Té un diàmetre aproximat de 1,44 m i una profunditat de 94 cm, amb un fons pla. No localitzem la totalitat de l'estructura ja que aquesta està tallada per la paret que limita amb els jardins de la finca veïna (UE 626) i, per tant, continua fora dels límits de l'actual propietat de la masia.



El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 637). En el farciment trobem fragments de ceràmica, una possible africana E que sembla datar entre la meitat del segle IV i la meitat del V d.C.

Fotografia de la UE 636

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània provinent de les obres de l'edifici amb el que limiten (UE 601).

Per altra banda, la sitja corresponent a la UE 618 resta tallada per la UE 650 que és la negativa on s'encabeix el pou corresponent a la UE 653.

### UE 638

Sitja d'època altimperial amortitzada en època almedieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). Té un diàmetre aproximat de 1,74 m i una profunditat de 1,20 m, amb un fons pla. No localitzem la totalitat de l'estructura ja que aquesta està tallada per la paret que limita amb el sector 500 (UE 629) i, per tant, continua fora dels límits del sector.

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 639). En el farciment trobem fragments de ceràmica *sigillata* que dataríem del segle I d.C., i un de campaniana A d'entre els segles II i I a.C. i un de campaniana B d'entre els anys 150 i 25 a.C., així com fragments d'àmfora i d'*opus signinum*.



Fotografia de la UE 638

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601).

### UE 640

Sitja d'època altimperial amortitzada en època almedieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). Té un diàmetre aproximat de 1,26 m i una profunditat de 0,80 m, amb un fons pla. No localitzem la totalitat de l'estructura ja que aquesta està tallada per la paret que limita amb els jardins de la finca veïna (UE 626) i, per tant, continua fora dels límits de l'actual propietat de la masia.

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 641). En el farciment trobem fragments d'*opus signinum* i ceràmica comuna.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601).

Fotografia de la UE 640



## UE 642

Sitja d'època altimperial amortitzada en època almedieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). Té un diàmetre aproximat de 0,86 m i una profunditat de 0,26 m, amb un fons pla. Aquesta és la sitja de menors dimensions localitzada en el sector. S'han localitzat en el jaciment sitges de característiques similars.

A la part central de la sitja localitzem un forat profund d'uns 10 cm de diàmetre. Aquest és el resultat d'un sondeig geològic que es feu abans de l'inici de la intervenció arqueològica dins del context de l'obra.

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres (UE 643). En el farciment trobem escassos fragments de ceràmica: un petit fragment de *sigillata*, un de ceràmica africana comuna i un fragment de maó amb morter de cal .



En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601).

Fotografia de la UE 642

## UE 644

Fonamentació d'una paret, actualment inexistent, que fou arrasada anteriorment a l'inici de l'obra. Segons les seves característiques dataríem aquesta estructura del segle XIX.

Es tracta d'un mur de pedra lligada amb morter de calç amb aportació de ciment, de 1.64 x 0.46 m, del qual es conserven varies filades.



Fotografia de la UE 644

Cobrint aquesta estructura localitzem una capa gruixuda de ciment armat i runa (UE 603) relacionat, segons sembla, amb la construcció de la finca veïna. Per altra banda, se li adossa un baixant, actualment arrasat (UE 649).

## UE 645

Canalització de maó massís. Aquesta dataria del segle XX.

Està construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cms, tots ells lligats amb ciment ràpid, amb dues fileres de maons als laterals. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rassa (UE 647) en el nivell geològic (UE 602) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color marró clar barrejada amb pedra petita (UE 648).

La UE 645 comunicaria amb un baixant (UE 649) i amb la canalització del sector 500 corresponent a la UE 507.



Fotografia de la UE 645 i estructures limítrofs

No trobem el punt d'unió entre ambdues estructures però creiem que existiria una relació entre ambdues. La canalització s'adossa al mur de fonamentació que pertany al sector 400 (UE 402) i a la paret que separa el sector 500 del 600 (UE 629). Per sobre hi hauria el dipòsit corresponent a la UE 646.

## UE 646

Restes d'un possible dipòsit que dataríem del segle XIX- mitjans del XX, sense poder precisar la funció exacta perquè es troba arrasat.



Fotografia de la UE 646 i estructures properes

D'aquest en localitzem evidències a les parets de la fonamentació de l'edifici (UE 402 i UE 629), les quals es troben revestides i amb separacions perpendiculars a elles que podrien ser diversos compartiments del dipòsit.

## UE 649

Baixant que dataríem del segle XIX-mitjans del XX.

D'aquest només en queda un fragment. Està construït amb maó massís. El baixant comunica amb la canalització corresponent a la UE 645 i es trobaria ubicat per sota del dipòsit (UE 646), tenint una possible relació amb aquest.



Fotografia de la UE 649

## UE 653

Pou mort que, possiblement, estaria relacionat amb la cuina de la masia situada a l'altra banda de la paret, ja dins del sector 500. Aquest dataria del segle XIX-mitjans XX.

Es tracta d'una estructura excavada en el sauló, de planta circular amb un diàmetre de 1,10 m, coberta amb maó massís de diferents mides i gruixos, molts d'ells partits, sense morter que els uneixi. En desconeixem la profunditat, ja que no és necessari rebaixar-ho completament.

Per la col·locació del pou mort es va fer un retall (UE 650) a l'estrat geològic (UE 602).



Fotografia de la UE 653

## UE 655

Sitja d'època altimperial amortitzada en època altmedieval.



Fotografia de la UE 655

Únicament en conservem un petit fragment, ja que aquesta es troba retallada per la negativa (UE 650) duta a terme amb motiu de la construcció del col·lector (UE 653). No podem saber quin era el seu diàmetre ni la seva profunditat, ja que en localitzem un petit fragment,

però, segons la forma i el farciment d'aquesta negativa pensem que podria tractar-se d'una sitja.

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc (UE 654). En el farciment no localitzem cap mena de material que ens permeti fer una datació. Hem catalogat aquesta negativa com a possible sitja per la forma d'aquesta i el seu

farciment que té les mateixes característiques que el farciment de la resta de sitges del sector.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601).

### UE 656

Sitja d'època altimperial alterada durant el segle XVII.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). Té un diàmetre aproximat de 1,68 m i una profunditat de 0,72 m., amb un fons aproximadament pla. No localitzem la totalitat de l'estructura ja que aquesta està tallada per la paret que limita amb el sector 500 (UE 629) i, per tant, continua fora dels límits del sector.



Fotografia de la UE 656

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides (UE 657). En el farciment trobem fragments de ceràmica des d'una campaniana fins a una ceràmica del segle XVII. Sembla que aquesta sitja fou amortitzada a partir del segle XVII, encara que la localització dels fragments d'època moderna podrien correspondre a una contaminació en el moment d'instal·lació de la paret de la finca.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt

compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601).

## UE 658

Sitja amortitzada entre els segles IX-X d.C., en època carolíngia.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 602). No podem saber quin era el diàmetre d'aquesta sitja, ja que en localitzem un petit fragment, la part restant s'estendria fora dels límits de la finca, passant per sota de la paret que limita amb els jardins de la finca veïna (UE 626).



Fotografia de la UE 658

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc barrejada amb pedres de diferents mides i de forma irregular (UE 659). En el farciment localitzem diferents fragments de ceràmica oxidada d'època indeterminada i una olla de ceràmica fragmentada gairebé completa. Es tracta d'una olla d'època Carolíngia (segles IX-X), el que ens permetria datar a partir d'aquest moment l'amortització de la sitja<sup>1</sup>.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del sector 600 foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades. Per sobre de la sitja hi localitzem un nivell superficial de terra molt compactada on apareix runa, plàstics i altres materials d'època contemporània possiblement relacionats amb la construcció de l'edifici contigu amb el qual limiten (UE 601).

<sup>1</sup> Per més informació consultar la fitxa de material significatiu adjunta.

## SECTOR 700

El sector 700 queda delimitat per les parets conservades del primer pis on, en el moment d'utilització de la casa, estaven ubicats el hall de la masia, un bany i unes escales d'accés al primer pis.

En el moment d'inici de la intervenció arqueològica en aquest espai considerat com a sector 700 hi trobem part del soterrani de la casa, però aquest no fou excavat a la totalitat del sector, de manera que trobem una part de soterrani que limita, per mitjà d'una paret (UE 715), amb una zona de terres, esdevenint aquesta paret un mur de contenció de dites terres.

L'inici de la intervenció al sector 700 ve marcada per l'enderroc de la paret que limita amb el sector 300 a nivell del soterrani, deixant un espai suficient per permetre l'accés de la retroescavadora.



Fotografia del sector 700 i l'enderroc de la UE 715

El dia 07/04/06 es procedeix a l'enderroc de la paret (UE 715) que limita la zona de terres i el soterrani. A partir d'aquí, s'inicia pròpiament l'excavació d'aquest sector, sent aquesta una excavació frontal, per necessitats de l'obra. El fet de no excavar-se seguint una seqüència estratigràfica implica que les estructures siguin descobertes en localitzar-ne la secció.

### Estructures localitzades:

#### UE 701



Paviment de rajoles que cobria el terra del primer pis, a l'espai que ocupava el hall de la masia. Segons les seves característiques dataria del segle XIX.

Fotografia UE 701

Per sobre d'aquest paviment existia un altre d'hidràulic que ha estat extret i reservat per tal de ser col·locat de nou quan pertoqui.

Les rajoles tenen forma quadrada mesurant 30 x 30 x 4 cm, lligades amb morter de calç i col·locades sobre una preparació (UE 702). Estan disposades en diagonal tenint en compte l'angle marcat per les parets.

## UE 704

Estructura corresponent a un forn d'època tardoantiga.

## Treballs realitzats

El primer contacte amb l'estructura que, més endavant es determinarà que és un forn, es produeix el dia 07/04/06 localitzant-ne la secció de la zona de la cantonada sud del mateix, observant una estructura negativa en el nivell geològic (UE 703) i advertint la presència d'un marge de terra de color vermellós fruit d'una possible combustió.



Secció cantonada sud del forn

Per necessitats de l'obra, aquesta estructura queda, de moment al marge i es procedeix a l'excavació de forma frontal en sentit NE. En el procés d'excavació, fins arribar als límits del sector, apareixen una sèrie d'estructures: diferents canalitzacions de maó massís lligat amb ciment ràpid a l'interior dels quals trobem dos tubs de ferro (UE 706, UE 710 i UE 724)), relacionats amb el circuit de calefacció de la casa, i un total de tres sitges de diferents mides i característiques diverses (UE 713, UE 716 i UE 722).

El dia 18/04/06 la màquina retroexcavadora pot descobrir la capa superficial que cobreix l'estructura del forn. Així, a nivell superficial es localitza:

- Un paviment de rajoles (UE 701). Per sobre d'aquest hi havia un paviment hidràulic amb decoració que va ser extret i reservat en el moment d'inici de l'obra per a la seva futura col·locació un cop finalitzades les obres
- La preparació d'aquest paviment (UE 702)
- Un estrat compost de sorra de color marró fosc barrejada amb pedra petita la funció de la qual és anivellar el paviment en relació al geològic (UE 707)
- Una canalització de maó massís lligat amb ciment ràpid, a l'interior del qual trobem dos tubs de ferro relacionats amb el sistema de calefacció de la casa (UE 706). Aquesta estructura talla en part les parets SE i NW del forn.

Un cop enretirats aquests primers nivells, queda al descobert un retall en el geològic envoltat d'un marc de terra vermellosa d'uns 10 cms, aproximadament, del qual en conservem tres dels costats, dins del qual es troba un farciment de terra marró fosc amb petits trossos de carbons.



Fotografia inicial del forn

El dia 20/04/06 es confirma la hipòtesi de que es tracta d'un forn i s'inicien els treballs d'excavació del mateix. L'excavació es fa utilitzant eines manuals que varien segons el que es precisa en cada moment, sense intervenció de cap màquina.

En el procés d'excavació del forn (UE 704) localitzem les següents unitats estratigràfiques:

- UE 705: es correspon al primer nivell de farciment del forn. Es tracta d'un farciment compost per sorra de color marró fosc, força compacta, on apareixen pedres de diferents mides de forma aïllada, carbons, algun ós i abundants restes de materials d'origen antròpic com ceràmiques, teules, peces de ferro o fragments de vidre. Entre el material ceràmic apareix ceràmica de cuina africana i terra sigillata sudgàlica i africana A, C i D.
- UE 733, UE 734 i UE 735: corresponen a tres carreus de pedra alineats paral·lels a la paret NE del forn. Aquests es troben, aproximadament, a la mateixa cota i tenen unes característiques físiques similars. La disposició d'aquests carreus sembla intencionada ja que, com em dit, es troben alineats i presenten, a la seva part superior una cara plana. Dos d'aquests carreus tenen unes característiques que cal assenyalar: la UE 733 té una marca circular per la cara inferior i la UE 735: té un encaix a la cantonada E.



Fotografies UEs 733, 734 i 735

Es fa difícil precisar la funció d'aquests carreus en el forn i si varen formar part en algun moment d'aquesta estructura, ja que, per sota d'aquests, es troba un segon nivell de farciment (UE 736) i per lo tant, no guarden cap relació amb cap estructura a una cota inferior.

- UE 732: es correspon a una concentració de carbons situada a la mateixa cota que els carreus corresponents a la UE 733, UE 734 i UE 735 i que es troba adossada al carreu relacionat amb la UE 734. Desconeixem a que és deguda aquesta concentració, és clara, però, la diferència entre la UE 732 i el farciment corresponent a la UE 736.
- UE 736: segon nivell de farciment del forn que es troba a la cota de la base dels carreus (UE 733, UE 734, UE 735). És gairebé inapreciable la diferència entre aquest estrat i el farciment situat just per sobre (UE 705), però és lògic que els dits carreus es trobarien dipositats sobre una superfície, ja que estaven col·locats plans i a una cota similar.

Es tracta d'un farciment compost per sorra de color marró / ataronjat fosc, força compacta, on apareixen carbons, algun ós i abundants restes de materials d'origen antròpic com ceràmiques, teules, peces de ferro o fragments de vidre. Entre el material ceràmic apareixen fragments de campaniana A i B, terra sigillata africana A i abundant ceràmica de cuina.

- UE 737, UE 738, UE 739, UE 740: quatre carreus de pedra que es troben a la base del forn. Dos d'ells són paral·lels a la paret del NE, un ubicat a la cantonada E i l'altre ocupant una posició central respecte a dita paret. Els altres dos també són paral·lels a la paret NE, però es troben a la banda oposada del forn, inserits, en part, a la paret (UE 715) que limita amb el forn per SW. Dos d'aquests carreus tenen unes característiques a destacar:
- UE 737: ocupa una posició central respecte a les parets del NW i el SE. Per col·locar-lo vam fer una rasa (UE 762) que es va omplir amb un

farçiment de terra de color fosc sense material (UE 763). Aquest carreu té una marca a la seva cara superior de forma circular.

- UE 739: ocupa una posició central respecte a les parets del NW i el SE. Per col·locar-lo varen fer una rasa (UE 760) que varen omplir amb un farçiment de terra de color fosc sense material (UE 761).



Fotografia de la UE 737



Fotografia de la UE 739

- UE 741: nivell d'ús del forn. Es tracta d'un nivell de carbons situat al fons del forn, una capa molt fina (1 cm aproximadament) que cobreix tota la superfície del fons.



Per tal de poder veure la secció del forn i facilitar els treballs d'excavació, el dia 02/05/06 enderroquem la paret que el limita pel SW (UE 715).

Treballs de demolició de la UE 715

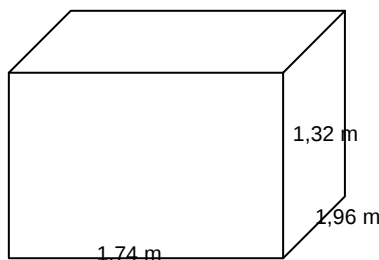
El dia 09/05/06 donem per acabada l'excavació d'aquesta estructura eliminant el nivell d'ús (UE 741) i verificant que per sota apareix el nivell geològic (UE 703), així com excavant les rases corresponents als carreus identificats amb la UE 737 i la UE 739.

Per necessitats de l'obra, l'estructura del forn corresponent a la UE 704 es veu afectada en la seva totalitat.

### Descripció

L'estructura localitzada, identificada amb la UE 704, correspon a un forn que, pel material localitzat en els diferents nivells de farciment i la seva tipologia, dataríem d'època tardoantiga.

Es tracta d'un forn de planta rectangular amb les següents mesures (mesures de la cantonada est):



Les obres de construcció del soterrani de l'edifici varen afectar parcialment l'estructura, eliminant una de les parets i, segons sembla, la boca o zona d'accés al *praefurnium*. La resta de parets es troben envoltades per l'estrat geològic, per lo tant, podem afirmar que es tractaria d'un forn excavat parcialment al terra.

L'estructura conserva, doncs, tres de les seves parets rubefactades, apreciànt-se un color vermellós de la terra, així com una coloració fosca pròpia de zones on s'ha portat a terme una combustió continuada.

El nivell inferior del forn trobem quatre carreus de pedra (UE 737, UE 738, UE 739, UE 740). Aquests presenten a la seva part superior una cara plana i es

troben aproximadament a la mateixa cota, el que ens permet afirmar que existiria una relació entre ells i que tindrien alguna funció concreta dins del forn. També observem que al fons del forn apareix el terra cremat.



Fotografia dels carreus de l'interior del forn

Un dels quatre carreus (UE 737) té una marca circular de 20 cms de diàmetre a la seva cara superior. Recordem que un dels carreus apareguts a l'interior del forn a una cota superior (UE 733) també presentava una marca similar, tot i que el diàmetre del cercle d'aquest últim era més gran.

En el moment d'inici de la intervenció el forn es trobava parcialment arrasat. Ja hem vist que a cotes superiors ha aparegut part del paviment (UE 701) i farciments relacionats amb aquest (UE 707) i també el conducte de la calefacció (UE 706) que talla part de les parets del mateix. Per lo tant podem afirmar que no trobem la totalitat de l'estructura, sinó que aquesta fou arrasada en el moment de construcció de la masia de Can Mariner i, més concretament, durant els segles XIX-XX quan s'instal·la el conducte de calefacció i el paviment.

## **Interpretació**

El cas que ens ocupa és un exemple de forn de planta rectangular. Es fa difícil determinar-ne la tipologia ja que, com hem vist, ens manca una de les parets i es troba parcialment arrasat.

Els diferents carreus localitzades al fons podrien ser les bases per les voltes o columnes que suportarien la graella, però no tenim evidències suficients per a poder afirmar-ho.

La part localitzada del forn es correspondria, segurament, amb la cambra de foc i la graella i la cambra de cocció, així com el *praefurnium* es trobarien desapareguts.

La coloració de les parets i del fons (vermellosa i negra) permeten afirmar que s'hi va portar a terme una combustió prolongada en el temps. Així que no hi ha dubte de que es tracta d'un forn, però sí que es fa difícil afirmar quin tipus de cocció es portava a terme i amb quin tipus d'instal·lació estava relacionat. Tot sembla indicar, però, que la funció del forn estaria relacionada amb algun tipus de producció ceràmica o bé d'elements constructius com podrien ser les teules.

Pel que fa a la cronologia, el material aparegut en els diferents farciments (UE 705 i UE 736) ens fa pensar que es tracta d'un forn d'època tardoantiga amb materials ceràmics que daten entre el 200 a.C. i el segle V d.C. , el que permet precisar que fou amortitzat en una data propera al segle V d.C.

## **UE 706**

Canalització de maó massís per l'interior de la qual hi circulen dos tubs de ferro que formaven part del circuit de calefacció de la masia i que connecten amb la caldera. Aquesta estructura dataria de finals del XIX – principis del XX.

La canalització travessa el sector en sentit E-W, aproximadament i connecta amb d'altres de les mateixes característiques (UE 710 i UE 742). Aquesta talla l'estructura del forn (UE 704) per la seva part superior i la sitja corresponent a la UE 713.

Està construïda amb maó massís de 24 x 24 x 4 cms a la part superior i 28 x 16 x 4 cms als laterals tots ells units amb ciment. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rasa (UE 706) en el nivell geològic (UE 703) i es va reomplir amb un farciment de terra solta de color clar, barrejada amb pedra petita i trossos d'estuc (UE 709).



Fotografia de la UE 706

### UE 710

Canalització de maó massís per l'interior de la qual hi circulen dos tubs de ferro que formaven part del circuit de calefacció de la masia. Aquesta dataria de finals del XIX – principis del XX.

La canalització travessa el sector en sentit E-W, aproximadament, i s'estén fins al sector 900 on passa a anomenar-se UE 903, per lo tant existeix una equivalència entre aquestes unitats estratigràfiques i connecta amb d'altres de les mateixes característiques (UE 706 i UE 724). Aquesta talla les sitges corresponents a la UE 713 i la UE 722 per la seva part superior.



Està construïda amb maó massís de 28 x 28 x 5 cms a la part superior i maons de 28 x 16 x 4 cms als laterals tots ells lligats amb ciment. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rasa (UE 711) en el nivell geològic (UE 703) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color clar barrejada amb pedra petita i trossos d'estuc (UE 712).

Fotografia UE 710

### UE 713

Sitja al farciment de la quan no s'ha localitzat cap mena de material que ens permeti establir una datació concreta. Fent una comparativa amb la resta de sitges excavades al conjunt del jaciment i tenint en compte el material vinculat a aquestes podríem afirmar que la sitja corresponent a la UE 713 fou utilitzada en època altimperial i amortitzada en època altmedieval.

Es tracta d'una sitja de petites dimensions en comparació a les altres dues localitzades en el mateix sector. Aquesta té un diàmetre de 1,08 m.

El farciment d'aquesta sitja està compost per terra de color marró fosc, poc compactada amb nombroses pedres de diferents mides, sense que hi aparegui cap tipus de material d'origen antròpic.



Fotografia UE 713

En el moment de construcció de la finca sembla que la sitja fou arrasada en part, ja que la trobem escapçada. Concretament, aquesta estructura es troba tallada per dues canalitzacions (UE 706 i UE 710) i, a una cota superior, cobrint dites canalitzacions hi localitzem el paviment del hall de la masia (UE 701) i la preparació d'aquest (UE 702 i UE 707).

### UE 715

Mur de pedra amb fragments de maó, amb una amplada total de 30 cms, que separa el soterrani de la masia de Can Mariner del nivell geològic dins del sector 700. Per les seves característiques dataria de finals del segle XIX a mitjans del XX.

## UE 716

Sitja d'època altimperial que, pel tipus de material localitzat en el farciment, es devia amortitzar entre els segles XVIII - XIX. Fent una comparativa amb la resta de sitges aparegudes podríem dir que, possiblement, aquesta, i la resta de sitges localitzades, van ser utilitzades en època altimperial i van deixar d'utilitzar-se en època altmedieval.

Aquesta sitja està excavada en l'estrat geològic que, en aquest espai, és sauló (UE 703) i té un diàmetre aproximat de 1,34 m i una profunditat màxima de 1,42 m.



Fotografia en planta de la sitja UE 716



Fotografia en secció de la sitja UE 716

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc, molt poc compactada i sense pedres (UE 717). Dins del farciment van aparèixer diversos fragments de ceràmica vidrada que del XVIII-XIX. A un nivell inferior apareix, contradictòriament, un estrat de farciment de terra color gris clar, molt fina, amb material actual (fragments de micropilots i Porexpan) que interpretem com una filtració provinent d'una cala feta anteriorment a l'inici de la intervenció arqueològica dins del context de l'obra per observar la fonamentació de la paret (UE 719) i que limita amb la paret de la sitja pel costat nord.

En el moment de construcció de la finca sembla que aquesta sitja fou arrasada en part, ja que la trobem escapçada i, per la seva part superior hi localitzem el paviment del hall de la masia (UE 701) i la preparació d'aquest (UE 702 i UE 707).

## UE 722

Sitja al farciment de la quan no s'ha localitzat cap mena de material que ens permeti establir una datació concreta. Fent una comparativa amb la resta de sitges excavades al conjunt del jaciment i tenint en compte el material vinculat a aquestes podríem afirmar que la sitja corresponent a la UE 722 fou utilitzada en època altimperial i amortitzada en època altmedieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic que en aquest espai és sauló (UE 703). Té un diàmetre aproximat de 1,35 m i una profunditat de 1,10 m.

La sitja queda tallada per un dels micropilots (UE 725) i per dues de les canalitzacions de maó massís (UE 710 i UE 724).

El farciment de la sitja és de terra de color marró ataronjat no gaire fosc barrejada amb algunes pedres de diferents mides (UE 723). Dins del farciment va aparèixer com a únic material dos fragments de ceràmica vidrada.



Fotografia de la UE 722

En el moment de construcció de la masia sembla que aquesta sitja fou arrasada en part, ja que la trobem escapçada i, per la seva part superior hi localitzem el paviment del hall de la masia (UE 701) i la preparació d'aquest (UE 702 i UE 707).

## UE 724

Canalització de maó massís per l'interior de la qual hi circulen dos tubs de ferro que formaven part del circuit de calefacció de la masia. Aquesta estructura la dataríem entre finals del XIX i principis del XX.

La canalització es disposa en sentit N-S, aproximadament, i connecta amb la corresponent a la UE 710 que té les mateixes característiques. Aquesta talla la sitja identificada amb la UE 722 per la seva part superior.

Està construïda amb maó massís de 24 x 24 x 4 cms a la part superior i maons de 28 x 16 x 4 cms als laterals tots ells lligats amb ciment ràpid. Per la instal·lació d'aquesta canalització es va fer una rasa (UE 726) en el nivell geològic (UE 703) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color clar, barrejada amb pedra petita i trossos d'estuc (UE 730).



Fotografia de la UE 724

## UE 731

Fonamentació de la paret de façana que donava al jardí de la masia. La datació d'aquest element es correspondria amb la de la façana que, segons la inscripció que es troba a la porta, correspondria al segle XVIII

Es tracta de diverses fileres de pedra que tallen l'estrat geològic, el sauló (UE 703). Val a dir que la fonamentació de la masia és mínima i, en alguns casos,

inexistent, ja que l'estrat geològic és prou ferm per assentar-hi l'edifici sense riscos.

Aquesta estructura té continuïtat en els sectors contigus (100 i 900), al llarg de tota la façana.

### **UE 742**

Canalització de maó massís per l'interior de la qual hi circulen dos tubs de ferro que formaven part del circuit de calefacció de la masia. Dataria de finals del XIX - principis del XX.

La canalització es disposa en sentit E-W, aproximadament, i connecta amb la corresponent a la UE 706 que té les mateixes característiques.



Està construïda amb maó massís lligat amb ciment. Es troba força arrasada en el moment d'inici de la intervenció en aquest sector i només es conserven maons corresponents al lateral i al fons de 28 x 16 x 4 cms. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rasa (UE 743) en el nivell geològic (UE 703) i es va reomplir amb un farciment de terra solta de color clar, barrejada amb pedra petita (UE 744).

Fotografia de la UE 742

### **UE 745**

Estructura de maó massís que interpretem com part de la fonamentació de la paret del bany que hi havia en aquest espai. Per les seves característiques podríem establir una datació aproximada de finals del XIX a mitjans del XX.

Es tracta d'una paret de la qual es conserva un angle, construïda amb maó massís de 30 x 14 cms lligat amb morter de calç amb aportació de ciment.



Fotografia de la UE 745

### UE 746

Dipòsit de maó massís, segurament relacionat amb el bany que es trobava per sobre d'aquest. Segons les seves característiques el dataríem de finals del XIX - mitjans del XX.



Fotografies de la UE 746

Es tracta d'una estructura construïda amb maó massís de 30 x 10 x 3 cms lligat amb morter de molt poca qualitat, amb un arrebossat que cobreix les seves parets i el terra.

Sembla que tindria continuïtat cap el NW, però, en el moment d'inici de la intervenció, la part de l'edifici que hi havia en aquest espai es troba ja desapareguda i amb ella la continuació del dipòsit. Per altra banda, l'estructura

es troba arrasada i no podem precisar ni amb que comunicava ni com era el seu tancament superior.

En el moment de construcció del dipòsit es va fer una rasa en el nivell geològic (UE 748). Per altra banda, s'ha localitzat un estrat d'amortització (UE747) del dipòsit datat d'època contemporània.

### UE 750

Xemeneia arrasada que portava els fums de la caldera cap a l'exterior. Dataria de finals del XIX a mitjans del XX.

Es tracta d'una estructura de planta quadrada construïda amb maó massís de 30 x 36 cms. Les seves parets interiors es troben cremades i amb acumulació de cendres com a conseqüència de la combustió i els fums. Se li adossa una estructura (UE 751) que sembla que serveix de ventilació per a facilitar el funcionament de la xemeneia.



Fotografia UE 750

### UE 751

Canalització de maó massís que actuava amb la xemeneia servint de ventilació per aquesta per tal de facilitar l'extracció dels fums. Per les seves característiques dataríem aquesta estructura de finals del XX a mitjans del segle XX.



Fotografia de la UE 751

Es tracta d'un canalització de maó massís de 30 x 15 x 5 cm que fa una forta pendent, servint de comunicació entre la xemeneia (UE 750) i el soterrani, concretament la part de soterrani corresponent al sector 700. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rasa (UE 752) en el nivell geològic (UE 703).

### UE 753

Mur de pedra que s'estén perpendicular a la paret SW en direcció SW-SE fins als límits del soterrani del sector 700. Aquest es trobava sota d'una escala que accedia al primer pis (desapareguda a l'iniciar la intervenció), amb la qual cosa pensem que podria tenir alguna relació estructural amb aquesta. Segons les seves característiques podria datar del segle XIX.

Es tracta d'un mur de pedra de 130 x 46 cms lligada amb morter de calç amb aportació de ciment, del qual només es conserva una filera.



Fotografia de la UE 753

### UE 754

Paviment de rajoles que cobria el terra de la zona de l'escala que estava situada dins dels límits del sector 700. Segons les seves característiques dataria de finals del segle XIX a mitjans del XX.

Per sobre d'aquest paviment existia un altre d'hidràulic que ha estat extret i reservat per tal de ser col·locat de nou quan pertoqui.

Les rajoles tenen forma quadrada mesurant 24 x 24 x 4 cm, unides amb morter de calç amb aportació de ciment i col·locades sobre una preparació (UE 755). Aquestes estan disposades de forma paral·lela a la paret.

## SECTOR 800

Aquest sector es correspon amb l'espai del jardí de Can Mariner, limítrof amb el carrer del Vent.

En el moment d'inici de la intervenció arqueològica ja s'havia avançat molt en el rebaix de terres dins del context de l'obra, assolint el nivell geològic en gran part del sector. Únicament, a la zona del NW, limitant amb la façana de la masia més propera al carrer del vent, ens trobàvem a una cota on podrien aparèixer estructures.

El dia 08/04/06 s'inicia la intervenció en aquest sector, concretament a la zona nord, davant de la porta que comunica amb el sector 500.

### Estructures localitzades:

#### UE 804

Canalització de maó massís. Aquesta data de finals del XIX –mitjans del XX.

La canalització es troba molt arrasada en el moment de la intervenció, només en conservem una part de la base i algun fragment dels laterals. Aquesta es perd completament en sentit nord. Està construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cms, tots ells lligats amb morter.



Fotografia de la UE 804

Aquesta estructura està relacionada amb la UE 817, una altra canalització situada a un nivell inferior amb la qual comunica per mitjà d'un tub de ciment ràpid (UE 818) el forat del qual es troba tapat per un tap de terracota.

## UE 806

Paviment del pati de la masia de Can Mariner situat a davant de la porta del segle XIX que dóna accés al sector 500. Aquest el dataríem del segle XIX – principis del XX.

Es tracta d'un paviment de maó massís amb decoració de rajoles alineades de color blau. Aquest es troba parcialment arrasat en el moment de la intervenció.

Per sota del paviment localitzem part de la canalització UE 807.



Fotografia de la UE 806

## UE 807

Canalització de maó massís. Aquesta dataria de finals del XIX –mitjans del XX.

La canalització, que s'estén en sentit N-S, aproximadament, es troba arrasada en part en el moment de la intervenció. Està construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cm lligat amb morter de calç i ciment. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rasa (UE 808) en el nivell geològic (UE 803) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color marró clar barrejada amb pedra petita (UE 809).



Fotografia de la UE 807

Probablement existeix una connexió entre la UE 807 i la 835, ambdues canalitzacions, però no en localitzem el punt d'unió perquè estaria a un nivell inferior al requerit per l'obra.

### **UE 811**

Canalització de maó massís. Aquesta dataria de finals del XIX –mitjans del XX.

La canalització, que s'estén en sentit N-S, aproximadament, es troba molt arrasada en el moment de la intervenció. Està construïda amb maó massís lligat amb ciment ràpid. La UE 811 s'entrega a la canalització corresponent a la UE 804.



Fotografia de la UE 811 i estructures properes

### **UE 812**

Jardinera que delimitava la terra vegetal on es trobava, i es troba, un arbre del jardí de Can Mariner. Aquesta dataria del segle XIX –mitjans del XX.



Fotografia de la UE 812

Es tracta d'una estructura que combina el maó i la pedra. Els maons, col·locats en vertical i alineats, delimiten l'estructura tant per la seva part interior com exterior. Només en localitzem una part, ja que la resta no es conserva en el moment d'inci de la intervenció arqueològica.

### **UE 817**

Canalització de maó massís que dataríem de finals del XIX –mitjans del XX.

La canalització, que s'estén en sentit W-E, aproximadament, està força arrasada en el moment de la seva localització. Aquesta està construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cm lligat amb ciment ràpid.

Aquesta estructura està relacionada amb la UE 804, una altra canalització situada a un nivell superior amb la qual comunica per mitjà d'un tub de ciment ràpid (UE 818) el forat del qual es troba tapat per un tap de terracota. Per altra banda, la UE 817 desemboca a una altra canalització (UE 807).



Fotografia de la UE 817

## UE 819



Fotografia de la UE 819

Jardinera que delimitava la terra vegetal on es trobava, i es troba, un arbre del jardí de Can Mariner, concretament un xiprer. Aquesta dataria del segle XIX – principis del XX. Es tracta d'una estructura de maó massís amb decoració de rajoles alineades de color blau, semblant al

paviment corresponent a la UE 806 i altres maons superposats que envolten la terra vegetal. Aquesta es troba parcialment arrasada en el moment de la intervenció.

## UE 822

Mur construït amb maó massís que actua com a reforç de la porta als peus de la qual es troba. Aquesta dataria de finals del XIX –mitjans del XX.

Es tracta d'un mur del qual es conserven set fileres de maons de 30 x 15 x 5 cm lligats amb morter de calç amb aportació de ciment. Aquest es troba per sota del nivell d'ús de l'espai de la porta del segle XIX que dona accés al sector 500.

Per sota del mur localitzem la fonamentació corresponent a la UE 827 i un fragment de claveguera (UE 828).



Fotografia de la UE 822

### UE 827

Continuació de la fonamentació de la paret que separa el sector 800 del 500. Segons les seves característiques dataríem aquesta estructura del segle XIX.



Fotografia de la UE 827

Es tracta d'un mur de pedra lligada amb morter de calç amb aportació de ciment, de 1,16 x 45 cms.

Aquest es troba per sota de la UE 822, sota el nivell d'ús de l'espai de la porta del segle XIX que dona accés al sector 500.

### UE 828

Fragment d'una canalització de maó massís, sense poder precisar la relació d'aquesta amb cap altra dins del sector 800 o 500. Aquesta dataria de finals del XIX –mitjans del XX.

La canalització està molt arrasada en el moment de la seva localització, només es conserven dos maons de la base i part d'un lateral. Aquesta està construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cm lligat amb ciment ràpid.



Fotografia de la UE 828

### UE 834

Canalització vertical de maó massís. Aquesta dataria de finals del XIX –mitjans del XX.



Es tracta d'una canalització vertical construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cm, lligat amb ciment ràpid. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rassa (UE 829) en el nivell geològic (UE 803) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color marró clar barrejada amb pedra petita i amb abundant acumulació d'arrels (UE 830) i material del segle XIX.

Fotografia de la UE 834

Aquesta canalització funciona amb una altra (UE 835) que hi desemboca. La seva rasa (UE 829) baixa adossada a la paret que separa la part del soterrani corresponent al sector 300 amb les terres del sector 800.

### UE 835

Canalització de maó massís que dataríem de finals del XIX –mitjans del XX.

La canalització travessa el sector en sentit E-W, aproximadament, i s'adossa al desguàs corresponent a la UE 834 col·locat en vertical. Per altra banda, se li adossa la canalització corresponent a la UE 838 que arriba des del sector 900 on s'anomena UE 907.



Fotografia de la UE 835

Està construïda amb maó massís de 30 x 14 x 4 cm, tots ells lligats amb ciment ràpid. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rassa (UE 836) en el nivell geològic (UE 803) i es va omplir amb un farciment de terra de color marró clar barrejada amb pedra petita i amb abundant acumulació d'arrels (UE 837).

### UE 838

Canalització de maó massís. Aquesta dataria de finals del XIX –mitjans del XX. La UE 838 és la continuació de la canalització corresponent a la UE 907, les dues unitats estratigràfiques fan referència a la mateixa estructura. Per altra banda, aquesta estructura s'adossa a la UE 835.



Fotografia de la UE 838

Està construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cms lligats amb ciment ràpid. Per la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rassa (UE 839) en el nivell geològic (UE 803) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color marró clar barrejada amb pedra (UE 840).

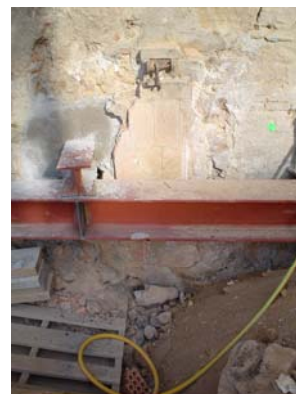
## UE 841

Pou de la masia de Can Mariner. Segons les seves característiques, dataríem aquesta estructura del segle XIX.

Es tracta d'una estructura circular excavada en el nivell geològic (UE 803) revestida de maons de 30 x 15 x 5 cm amb un arrebossat que impedia la filtració de l'aigua.

La part de l'estructura que hi havia per sobre del nivell d'ús del pati de Can Mariner fou arrasada dins del context de l'obra.

El farciment del pou (UE 842) està format per terra solta amb pedra i runa abocada dins del context de l'obra. No en coneixem la profunditat total ja que no és precís continuar baixant.



Fotografies del pou corresponent a la UE 841 i elements relacionats amb aquest

## SECTOR 900

Considerem com a sector 900 l'espai delimitat per les parets on, temps enrere es trobaven el menjador, l'habitació del piano, el despatx i un distribuïdor de la masia de Can Mariner.

L'actuació en aquest sector s'inicia el dia 19/04/06 i finalitza el 12/05/06 amb l'excavació total de les estructures aparegudes. En el moment d'inici de la intervenció en aquest espai ja s'havia extret el paviment i arrasat gran part de les estructures superficials.

L'excavació del sector 900 es fa de forma frontal, sense seguir una seqüència estratigràfica, fet que dificulta els treballs arqueològics i suposa la localització de les estructures en secció.

### Estructures localitzades:

#### UE 903



Canalització de maó massís per l'interior del qual hi circulen dos tubs de ferro que formaven part del circuit de calefacció de la masia. Aquesta data de finals del XIX – principis del XX.

La canalització travessa el sector en sentit E-W, aproximadament, arribant al sector 500 on es perd. La UE 903 arriba del sector 700 (UE 710), per lo tant existeix una equivalència entre ambdues unitats estratigràfiques.

Fotografia de la UE 903

Està força arrasada i només conserva els maons de la base i algun fragment del lateral. Està construïda amb maó massís de 28 x 28 x 4 cm lligats amb

ciment ràpid. Per a la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rasa (UE 905) en el sauló geològic (UE 902) i es va reomplir amb un farciment de terra solta de color clar, barrejada amb pedra petita (UE 906).

La canalització talla la sitja corresponent a la UE 928 per la seva part superior i passa per sobre de la UE 907 una altra canalització del sector.

### **UE 907**

Canalització de maó massís que dataria de finals del XIX –mitjans del XX.

La canalització travessa el sector en sentit SW-NE i continua dins del sector 800 on passa a anomenar-se UE 838, per tant, les dues unitats estratigràfiques fan referència a la mateixa estructura. Aquesta canalització desemboca en una altra, la UE 835.

Està construïda amb maó massís de 28 x 28 x 5 cm a la tapa i 30 x 25 x 5 cm als laterals i a la base, tots lligats amb ciment ràpid. Per a la instal·lació d'aquest conducte es va fer una rasa (UE 908) en el nivell geològic (UE 902) i es va omplir amb un farciment de terra solta de color marró clar barrejada amb pedra petita (UE 909).



Fotografia de la UE 907

La UE 907 passa per sota de la canalització corresponent a la UE 903 i, alhora, talla la sitja relacionada amb la UE 947. Per altra banda, la UE 907 recull les aigües de dos baixants (UE 915 i UE 916).

### UE 915



Canalització que comunica amb la corresponent a la UE 916, que el seu temps s'entrega a la UE 907. Aquest dataria de finals del XIX –mitjans del XX.

Es tracta d'una canalització de maó massís que comunica amb un baixant que es troba a la part interior de la paret que separa el sector 700 del 900.

Fotografia de la UE 915

### UE 916

Canalització que comunica amb la corresponent a la UE 907. Aquest dataria de finals del XIX –mitjans del XX.

Es tracta d'una canalització que vinculada a un baixant que es troba a la part interior de la paret que separa el sector 700 del 900, a la qual se li entrega una altra canalització (UE 915).



Fotografia de la UE 916

### UE 917

Pou mort que datem del segle XIX - mitjans del XX.

Es tracta d'una estructura de planta circular amb un diàmetre de 1,51 m i una profunditat de 1,96 m, revestida i coberta amb maó massís de 30 x 15 x 4 cm, lligats amb morter a les fileres inferiors i sense morter a la part superior. A la base apareix el sauló o estrat geològic (UE 902)

Els maons de la coberta es troben disposats configurant una mena de cúpula, mentre que a la part inferior trobem quatre fileres de maons disposats en vertical formant un cilindre. A les parets d'aquest col·lector hi ha dos forats, un al sud i l'altre al nord, fets en el moment de construcció de l'estructura.

Una de les obertures del pou mort es troba a la seva part superior on localitzem un tub de ceràmica on hi desemboca una canalització de maó massís (UE 920).



Fotografies de l'exterior i interior del pou mort corresponent a la UE 917

Per a la instal·lació d'aquest pou es va fer una rasa en el nivell geològic (UE 918) que es va reomplir amb la UE 919. Aquesta estructura talla la sitja corresponent a la UE 928.

## UE 920

Canalització de maó massís que comunica amb el pou mort corresponent a la UE 917 per mitjà d'un tub de ceràmica. Aquesta dataria del segle XIX - mitjans del XX.

La canalització es troba molt arrasada en el moment d'inici de la intervenció arqueològica conservant únicament els maons de la base i algun del lateral. Està construïda amb maó massís de 29 x 15 x 5 cm, lligat amb ciment ràpid.



Fotografia de la UE 920

## UE 921

Sitja d'època alt-imperial amortitzada entre el segle II i III d.C.

La UE 921 correspon a la part de la sitja que resta dins de l'àmbit del sector 900, relacionant-se amb la UE 515 que seria la part restant, dins del sector 500. Per lo tant assimilem les dues unitats estratigràfiques, ja que fan referència a una mateixa estructura.

La sitja està excavada en l'estrat geològic, que en aquest espai és sauló (UE 902). Té un diàmetre aproximat de 2,67 m i una profunditat conservada de 1,08 m, amb un fons còncav.

El farciment de la sitja presenta estratigrafia:

- UE 922=516: estrat de terra de color marró fosc ataronjat força compacta barrejada amb pedres, carbons i restes de material antròpic. Entre el material localitzem ceràmica d'època romana (*sigillata* sudgàlica, ceràmica de cuina i fragments d'àmfora) i fragments de vidre, ferro, maons i teules.
- UE 935=517: estrat amb una major acumulació de carbons on apareixen nombrosos restos d'*opus signinum* i estucs.
- UE 949=518: estrat de terra argilosa de color vermellós.
- UE 950=521: capa de calç que cobreix les parets de la sitja i acumulació d'aquesta en el fons de la sitja.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del jaciment foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades.

Aquesta estructura està afectada per quatre micropilots, dos dins del 900 (UE 925 i UE 926) dos dins del límit del sector 500 (UE 530 i UE 531). Alhora està tallada per una negativa feta dins del context de l'obra abans de la intervenció arqueològica, farcida amb morter (UE 933).



Fotografia de la sitja corresponent a la UE 921 en diferents fases de l'excavació

### UE 927

Escala que partia del sector 900 arribant al sector 500 (UE 519) on hi havia un sortidor d'aigua provinent de la cisterna (UE 520). Aquesta estructura dataria de mitjans del XIX - principis del XX.



Les parets d'aquesta estan construïdes amb maó massís. No es pot precisar res més ja que en moments anteriors a la intervenció arqueològica i dins del context de l'obra, aquesta estructura fou omplerta amb morter.

Fotografia de la UE 927

### UE 928

Sitja d'època alt-imperial probablement amortitzada en època alt-medieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic (UE 902). Té un diàmetre aproximat de 2 m i una profunditat de 1,36 m.

La sitja està tallada per una estructura d'època contemporània, concretament la UE 917, un pou mort que afecta gran part de la sitja, alterant el seu farciment i el perfil a la part oest de la mateixa. Per altra banda, la sitja es troba tallada a la seva part superior per dues canalitzacions: la UE 903 i la UE 920 i una negativa feta dins del context de l'obra abans de la intervenció arqueològica, farcida amb morter (UE 933).



Fotografia de la UE 928

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc amb filtracions (UE 929). En el farciment trobem nombrosos fragments de teules i de ceràmica d'època romana, com fragments de *sigillata*, junt amb ceràmica d'època moderna i contemporània. L'aparició de material modern podria explicar-se per la col·locació a l'interior de la sitja del pou mort (UE 917) que data d'aquest període. Per lo tant, podríem considerar la sitja dins del període alt-imperial, tenint en compte que podria haver hagut una contaminació del farciment de la sitja en el moment d'instal·lació de l'estructura del pou mort.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del jaciment foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades.

### **UE 930**

Sitja d'època alt-imperial amortitzada en època alt-medieval.

Aquesta estructura està excavada en l'estrat geològic (UE 902). Té un diàmetre aproximat de 1 m i una profunditat de 0,35 m, amb un fons còncav. És la sitja

de menors dimensions localitzada en el sector, similar a altres aparegudes al jaciment.



Fotografia de la UE 930

El farciment de la sitja és de terra de color marró força solta (UE 931). En el farciment trobem restes de maons i pedres. Considerem que aquesta sitja podria haver estat amortitzada contemporàniament a la resta de les localitzades al jaciment, per lo tant en època alt-medieval.

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del jaciment foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades.

### UE 938

Estructura indeterminada que per les seves característiques podria datar del segle XIX – principis del XX.



Podria tractar-se del fons d'un possible dipòsit molt arrasat del qual només es conserven els maons massissos de la base lligats amb morter de calç. Aquesta estructura està totalment envoltada per l'estrat geològic (UE 902) i es troba a una cota inferior respecte nivell d'ús, és per això que pensem que podria tractar-se d'un dipòsit. Podria tenir alguna relació amb la UE 941.

Fotografia de la UE 938

### UE 941

Estructura indeterminada que per les seves característiques podria datar del segle XIX – principis del XX.

Es tracta d'una estructura molt arrasada de maó massís envoltada per l'estrat geològic (UE 902) i situada a una cota inferior respecte nivell d'ús. Podria tenir alguna relació amb la UE 938.



Fotografia de la UE 941

### UE 947

Sitja probablement d'època alt-imperial amortitzada a època moderna.

La sitja està excavada en l'estrat geològic (UE 902). Aquesta té un diàmetre de 1,46 m i una profunditat de 1,20 m, aproximadament, amb un fons pla.



Fotografia de la UE 947

El farciment de la sitja és de terra de color marró fosc, força solta, barrejada amb pedres i restes materials d'època moderna com fragments de blava catalana (UE 948). La sitja fou amortitzada en època moderna (s.XVII-XVIII).

En el moment de construcció i utilització de la masia sembla que aquesta sitja i la resta de sitges del jaciment foren arrasades parcialment, ja que les trobem escapçades.

## 10. Conclusions

La intervenció arqueològica a la masia de Can Mariner situada a la confluència dels carrers d'Horta i del Vent, al Districte d'Horta-Guinardó de la ciutat de Barcelona s'inicia el dia 3 d'abril de 2006 i finalitza el dia 26 de maig del mateix any.

La intervenció ha consistit en l'excavació del subsòl de la finca amb l'objectiu de construir un soterrani per albergar les dependències d'una futura biblioteca. L'estructura de la masia ha estat parcialment enderrocada per necessitats de l'obra, conservant les façanes i alguns elements interiors com una llar de foc.

L'excavació arqueològica va tenir com a resultat la localització de diferents estructures corresponents a dos moments històrics diferenciats:

1. Estructures anteriors a la construcció de la masia.
2. Estructures del segle XIX-XX.

### 1.Estructures anteriors a la construcció de la masia.

El primer gran grup d'estructures localitzades al subsòl de la masia de Can Mariner daten d'època alt-imperial i tardoantiga, datant el període d'amortització general d'època alt-medieval. Es tracta d'un camp de sitges probablement proper a alguna vila o explotació agrícola i un forn de ceràmica o teules.

Pel que fa a les sitges, al jaciment s'han localitzat un total de 20 sitges amb característiques similars. Aquestes es troben concentrades a la zona nord de la masia, a l'espai corresponent als sectors 500 (2 sitges), 600 (12 sitges), 700 (3 sitges) i 900 (3 sitges). La màxima concentració la trobem al sector 600 i, a mesura que avancem cap el sud i ens apropem a l'estructura del forn (UE 704) la presència de sitges es va diluint<sup>1</sup>. Cal dir, que gran part del jaciment es trobava a una cota inferior a la qual apareixen les sitges en el moment d'inici de la intervenció, ja sigui perquè formaven part del soterrani de la masia (sector 1,

<sup>1</sup> Observar el plànol de distribució d'elements d'època alt-imperial, núm. 4 de la planimetria

2, 3 i part del sector 7) o bé perquè s'havia rebaixat el terreny dins del context de l'obra sense la presència d'un arqueòleg (sector 4 i 8). No obstant observem que, hi ha una part del sector 400, del 800 i del 900 que es trobaven a la cota d'aparició de les sitges on no s'ha localitzat cap d'aquestes estructures.

Per les seves mides, tenint en compte el diàmetre i la fondària i la tipologia del fons, les podem agrupar en quatre grans grups:

| GRUP   | UE      | DIÀMETRE | FONDÀRIA | COTA MÀXIMA | COTA MÍNIMA | FONS    |
|--------|---------|----------|----------|-------------|-------------|---------|
| grup 1 | 508     | 2,00 m   | 0,46 m   | 86,18 m     | 85,88 m     | pla     |
|        | 609     | 1,40 m   | 1,12 m   | 87,20 m     | 86,10 m     | pla     |
|        | 614     | 1,20 m   | 1,12 m   | 87,18 m     | 85,94 m     | pla     |
|        | 618     | 1,74 m   | 1,24 m   | 87,21 m     | 85,94 m     | pla     |
|        | 636     | 1,44 m   | 0,94 m   | 87,23 m     | 86,32m      | pla     |
|        | 638     | 1,74 m   | 1,20 m   | 87,35 m     | 86,10 m     | còncav? |
|        | 640     | 1,26 m   | 0,80 m   | 87,37 m     | 86,57 m     | pla     |
|        | 656     | 1,68 m   | 0,72 m   | 87,49 m     | 86,77 m     | pla     |
|        |         |          |          |             |             |         |
| grup 2 | 616     | 0,75 m   | 0,28 m   | 87,20 m     | 86,94 m     | còncav  |
|        | 642     | 0,86 m   | 0,26 m   | 87,40 m     | 87,23 m     | còncav  |
|        | 655     | 0,90 m   | 0,19 m   | 87,32 m     | 87,13 m     | còncav  |
|        | 658     | 0,97 m   | 0,32 m   | 87,33 m     | 87,01 m     | pla?    |
|        | 713     | 1,08 m   | 0,46 m   | 86,18 m     | 85,72 m     | còncav  |
|        | 930     | 1,00 m   | 0,35 m   | 86,79 m     | 86,44 m     | còncav  |
|        |         |          |          |             |             |         |
| grup 3 | 515/921 | 2,67 m   | 1,00 m   | 86,09 m     | 85,09 m     | còncav  |
|        | 607     | 1,82 m   | 0,82 m   | 86,12 m     | 85,30 m     | còncav  |
|        |         |          |          |             |             |         |
| grup 4 | 716     | 1,34 m   | 1,42 m   | 86,20 m     | 84,80 m     | còncav  |
|        | 722     | 1,35 m   | 1,10 m   | 86,23 m     | 85,13 m     | còncav  |
|        | 928     | 2,00 m   | 1,36 m   | 86,10 m     | 84,78 m     | indet.  |
|        | 947     | 1,46 m   | 1,20 m   | 86,00 m     | 84,80 m     | pla     |

**Grup 1:** es tracta de vuit sitges localitzades al sector 600 i una al 500 (limitant però amb el 600). Tenen un diàmetre comprès entre 1,20 i 2,00 m i unes cotes mínimes que ens marquen la profunditat total d'aquestes compreses entre +3,08 m i +3,97 m, respecte del punt 0. Totes elles presenten un fons pla, exceptuant la 638 que té un fons irregular, més còncav que no pla. Aquestes sitges es troben força properes les unes a les altres i seguint una línia en sentit est-oest força irregular. El material localitzat en aquestes sitges correspon a diferents fragments de ceràmica de diferents cronologies sent les més modernes d'època alt-medieval (segle V d.C)

**Grup 2:** es tracta de sis sitges localitzades a diferents sectors (600, 700 i 900) que presenten característiques similars. Són sitges de mida petita en comparació a la resta amb una profunditat que oscil·la entre els 0,19 i els 0,46m, amb una cota mínima d'entre +3,38m i +4,60 m, respecte del punt 0. Totes elles tenen un fons còncav. Únicament les sitges corresponents a les UEs 642 i 655 presenten material en el seu farciment d'entre el qual cal destacar una olla d'època carolíngia (segles IX-X) localitzada gairebé sencera<sup>2</sup>.

**Grup 3:** considerem com a grup 3 dues sitges de gran mida localitzades als sectors 600 i 500/900. Ambdues presenten unes cotes màximes i mínimes i una fondària similars, així com un fons còncav. A la sitja corresponent a UE 607 es localitza ceràmica d'època alt-imperial i fragments datats dels segles III-IV d.C. A l'interior de la sitja corresponent a la UE 515 o 921 localitzem nombrosos fragments de ceràmica, vidre i ferro, sent la datació més moderna del segle V d.C., així com estratigrafia que ens marca els diferents usos d'aquesta estructura.

**Grup 4:** considerem com a grup 4 quatre sitges localitzades als sectors 700 i 900 que tenen certes similituds entre elles, sobretot si ens fixem amb les cotes màximes i mínimes. Les escasses dades que ens aporta el material localitzat en aquestes quatre sitges no ens permet establir una datació concreta. El que sembla clar és que la UE 947 fou amortitzada en època moderna (segle XVII).

---

<sup>2</sup> Consultar les fitxes de material significatiu

Una altra estructura anterior a la construcció de la masia és la UE 522, un pou amortitzat, segons el material localitzat, entre els segles II i VI d.C. Es tracta d'una negativa excavada en el sauló de 1,24 m de diàmetre, aproximadament, amb forma cilíndrica, del qual en desconeixem la profunditat, ja que dins del context de l'obra no ha estat necessària la seva localització total. En del farciment apareixen fragments de ceràmica d'època alt-imperial, la majoria corresponents a ceràmica de cuina, així com fragments de maons i teules.

Per últim, destaca la troballa d'un forn (UE 704) que, pel material localitzat en els diferents nivells de farciment i la seva tipologia, dataríem d'època tardoantiga.

Es tracta d'un forn de planta rectangular excavat a l'estrat geològic que es troba parcialment arrasat per la part superior i per la boca o zona d'accés al *praefurnium*, conservant la part corresponent a la cambra de foc i l'espai on estaria la graella. Aquest presenta parets rubefactades i s'hi poden observar zones amb cendres fruit d'una combustió continuada. S'hi localitzen diferents carreus de pedra que podrien ser les bases per les voltes o columnes que suportarien la graella, però no tenim evidències suficients per a poder afirmar-ho.

La coloració de les parets i del fons (vermellosa i negra) permeten afirmar que s'hi va portar a terme una combustió prolongada en el temps. Així que no hi ha dubte de que es tracta d'un forn, però sí que es fa difícil afirmar quin tipus de cocció es portava a terme i amb quin tipus d'instal·lació estava relacionat. Tot sembla indicar, però, que la funció del forn estaria relacionada amb algun tipus de producció ceràmica o bé d'elements constructius com podrien ser les teules.

Pel que fa a la cronologia, el material aparegut en els diferents farciments (UE 705 i UE 736) ens fa pensar que es tracta d'un forn d'època tardoantiga amb materials ceràmics que daten entre el 200 a.C. i el segle V d.C. , el que permet precisar que fou amortitzat en una data propera al segle V d.C.

## **2.Estructures del segle XIX-XX.**

El segon gran grup d'estructures localitzades a la masia de Can Mariner corresponen al període comprès entre finals del segle XIX i principis del XX. Es tracta de diferents serveis de la casa: clavegueres, canalitzacions, baixants, dipòsits i pous. Tots ells presenten una tipologia constructiva i uns materials similars, el que ens fa pensar que són contemporanis i responen a una reforma i millora dels serveis de la masia. Cal dir que, la presència de ciment en algunes d'aquestes estructures evidencia que es portaren a terme reformes posteriors que les afectaren directament.

Per finalitzar cal afegir que totes les estructures localitzades en el transcurs de la intervenció arqueològica es van veure afectades i foren completament eliminades, assolint-se el nivell geològic en la totalitat del jaciment. Totes i cadascuna d'aquestes estructures es troben documentades a la present memòria d'intervenció arqueològica.

## Bibliografia

### Arqueologia i metodologia

- HARRIS, E.C. *Principios de estratigrafía arqueológica*. Ed. Crítica, Barcelona, 1991.
- RENFREW, C.; BAHN, P. *Arqueología. Teorías, Métodos y Prácticas*. Ed. Akal, Madrid, 1993,
- ROSKAMS, S. *Teoría y práctica de la excavación*. Editorial Crítica, Barcelona, 2003,

### Context històric

- CARRERAS CANDI, F. *Geografía general de Catalunya. La ciudad de Barcelona*. Alberto Martín, Barcelona, 1995.
- VV.AA. *Els barris de Barcelona. Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris*. v. III, Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1999.
- VV.AA. *Història de Barcelona. La ciutat antiga*. v.1. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1991.
- VV.AA. *Història de Barcelona. La ciutat consolidada (segles XIII-XV)*. v.3. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1992.
- VV.AA. *Història de Barcelona. Barcelona dins de la Catalunya moderna (ss.XVI-XVII)* v. 4. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1992.

- VV.AA. *Història de Barcelona.El desplaçament de la ciutat manufacturera (1714-1833)* v. 5. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1993.

- VV.AA. *Història de Barcelona. La ciutat a través del temps. Cartografia històrica. Índex general.* Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 2001.

### **Bibliografia relacionada amb la masia de Can Mariner**

DÍEZ i QUIJANO, D. *Les masies d'Horta*, Història d'Horta 3, Ed. El Tinter, Barcelona, 2003.

DÍEZ i QUIJANO, D. *El que ha estat i és Horta*, Graó B, Barcelona, 1982.

### **Diccionaris**

- AA.VV. *Diccionari visual de la construcció.* Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, Barcelona, 1994.

- FULLANA, M. *Diccionari de l'art i dels oficis de la construcció.* Els treballs i els dies núm. 11. Editorial Moll, Mallorca, 1999.

## **Annexos**

- Fitxes d'UE
- Inventari de material
- Fitxa de material significatiu
- Documentació fotogràfica
- Documentació planimètrica